

'Pəlu'a "yizabəgv ə po'a KOLEETIKOMU -jeyi

Wludie po'a nyu "bəgv-nəsə'ə -naagi 'li.

Koleetikomu 'ma-a Zezii'a nyu, 'inna 'c - dalbhoyi 'Pəlu po'o "bəgv -nəsə -jeyi. -Ka "yicicee 'kpa'a 'le 'wa "klumə ti 'le ən-ə "wili'a, ibi -ke "nyinynidə -lrən ən-ə nu'a, 'inna 'c 'yee'e "yri 'bi le, 'c-'za'a 'mu 'le 'c-' "du 'u "dı 'mu. Nyu'a kpukpree-e -Lago'c bəbəsəvəzəgə -ke li -lrən ən-ə dede 'nə ti a, 'inna 'c-' "du'o wlu "kpi -lrəsə.

'Yewlu

I-II 'Inməc 'Pəlu -Lago 'la'a 'le 'c 'gwlvədə 'mu 'le 'in 'ke *Zezii *Kliisi'a -dalbhoyi "du, a-bu nyu-ə 'ma-a -Lago'c -glıgba-a -ni'a Koleetigwlə 'mu, -ə -ke -a'ba -Köyi Zezii Kliisi 'mnəc "sisri'a "yi, -Lago -cə'ə kpc 'le a 'ke 'c nu "du, 'in -ke -a'ba 'lotu'a "yu Səsiteni -ni 'sən, -a-bu 'ye'e amu. "Bəgv -nəsə 'in "bhuo-o po 'ə amu -jeyi. A -ke nyu -lrəvə-ə pa'a -a'ba -Köyi Zezii Kliisi 'mnəc li 'le -gwle gwle "kpiti "crecre, 'in-ə 'po -ə amu -jeyi -lrəsə. A -gblee, əbə 'mnəc, 'inna 'mo-o -a -ni 'wee'a -Köyi.

III -A'ba -tita -Lago -ke -a'ba -Köyi Zezii Kliisi -ni 'sən -wənna amu "niti 'le ən 'ke amu -pəlu'a bhlubhlua "nyi!

'Pəlu-v 'po-o -Lago'səsə

IV A -gblee, -Lago -zi -ni'a *Zezii *Kliisi 'mu, -zıgi ə nu'a amu "lruli, 'ya dı 'po i-ni' 'səsə 'c, odo i-ni' 'kəmu.

V A 'ye li-ɔ, 'le a -ke Zezii'a "yisisriɛ 'mʊ -Lagɔ nu'o amʊ -zıgi 'lrułi 'bho 'ɔ -jeyi 'le a yibo'o 'ɔ -ziadı 'le ɔ 'ye amʊ 'ɔ wɔnkuɛ "nyi 'le a-a za'a 'ɔ 'dızıgi.

VI -ɛ -ke dı ı -nı'a -kaa 'mʊ a, 'inne 'mo-o, -a -za'a amʊ -a'ba -Koyi Zezii Kliisi'a dı -bodi 'mʊ a, a 'kpvn -ı ti 'le a'ba -połu 'zɔ -ka -zegęka,

VII 'le a -nı'e 'ɔ leyinco wɔnfuonamu 'le 'bvbua 'mʊ. A 'kpvn -ı ti'a dı a, 'kpı *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu u "nyi'a Zezii Kliisi'a nyu 'le vñ 'ke -Lagɔ'ɔ lbhu nu, a -see ı-bı -zıgi 'mnı'a -lue 'tın 'mʊ-bɔ.

VIII A -gblee, -Lagɔ'ɔ "bhuo-o 'ye amʊ 'kpı "yi -po mʊ kplokpolo 'le a 'ke ε "lru-mu 'le a 'ke nyni. 'Le, -bho -a'ba -Koyi Zezii Kliisi -ka le-e yi a, 'bho 'mnɔ ɔ, a -see dı "yi-kpe yi.

IX -Ziadı mo'o, -Lagɔ'ɔ "bhuo-o 'la'a amʊ 'le 'ɔ 'yu Zezii Kliisi 'ma-a -a'ba -Koyi 'mnɔ, a -ke ɔ 'ke "yi"sisri, 'ɔ ce sìn. Le ɔ-ɔ "si'a 'nynı 'tın, 'inne ɔ-ɔ nu'ɔ.

*A kpukpvn ti 'bho *Zezii'a -gligbawɔnyi*

X 'An 'lotu'a "nynuu-a, 'in-ı 'tmvñ'o amʊ-ε 'le -a'ba -Koyi *Zezii *Kliisi'a 'nynı 'mʊ, a yiybhɛ 'mʊ 'le 'mucicɛɛ -kaa 'bho a'ba 'nynimu tikpa! 'Le -połu -lue -ke -naagi -lue 'tın 'mʊ a'ba wlu -nı -lue!

XI A -gblee, -ɛ -ke dı 'in-ı zı 'ı 'mʊ a, 'lotu'a "nynuu-a, 'inne 'mo-o, 'bho Kloe'a "jine "yi nyu 'wlu'o, 'innu -ya'a 'inmu wlu, vñ na, jiejɛɛ -nı'e-e 'le a'ba 'klumu.

XII A 'ye li-ɔ, wlu 'in -za'a 'mʊ, 'ɛ 'zɔ 'ka-a: A 'gble-ɛ'ɛ 'mʊ-ε -dadudu, nyvtɔłu na 'inmɔ 'Pɔłu'a nyu vñ "du'o. -Lrvñ na, Apolɔsı vñ "sri'e "yi, 'le nyvplan -lrɛɛ na *'Piɛłt'a nyu vñ "du'o. -Yu -sie'a 'bho na, Zezii Kliisi v-bee -mnvñ "sri'e "yi.

XIII Kpli a -ni'a -laa ti, -bho nyɔ -gbv ne ya, ε kɔɔ'c'-c -ka Zezii Kliisi 'gble-ε'ε 'mυ 'le c 'ye'a ka "yi-die. ḥ 'gble-ε'ε 'mυ-ε'ε? 'Le 'inmɔ -yɔɔ 'le, 'in 'me-ε'ο 'bho nyɔyrilbhaatu "yri a'ba d̄i'a? 'Le 'an 'nyni 'mυ vñ *batizee -ni'e amv'a? -Gba!

XIV 'In-i 'po-o -Lago 'sse -ka 'in -see'a 'le a'ba "klumv nyɔ batizee, -bho ε -se Klisipusı -ke Gayusı.

XV A -gblee, 'mna yibo'o-o nyɔ se 'bhεε c 'ke na, 'an 'nyni 'mυ c batizee -ni'o, nv. Nyɔ-c 'ka 'na 'lε ε, c se -ni.

XVI -Aaa, 'in 'mate 'ko-o a! 'In batizee'e-e Sıtıfanı -ke 'c "bhlegbo'a nyv. 'Bho nyv 'mnv'a "kpi, -bho 'in po 'bho nyɔ -lrɔɔ, 'in se i 'tɔ yibo.

XVII A 'ye li-c, ε -se nyv'a batizedı Zezii Kliisi lbho 'inmv -ko. 'In yi-o'o 'in 'ke 'c "dızıgi 'mυ-za. -Bho 'in -ki i 'mυ-za a, 'an -za nyv'a wɔntinmɔdi 'mυ, 'le, -ka c 'me -ni'a 'bho nyɔyrilbhaatu "yri, 'ε "kpidi -kaa 'plv 'kpa.

Wɔnkuε -ke -naagi 'wlv'a 'le -Lago gbo

XVIII A -gblee, 'le nyv-v 'me'ε 'bho -Lago'c "yigbeyi -mnvv gbo a, *Zezii'a 'memee 'bho nyɔyrilbhaatu "yri a, 'ε 'kpi'a "dızıgi 'mo-o d̄i i se'a 'kpv 'bhle. 'Le -a-bv 'pvn'a 'bho -Lago'c "yigbeyi -bodı a, i 'bhle-e 'c wɔnkuε 'mυ.

XIX -Kaa 'ka-a ε 'cnı-ε'ε 'le -Lago'c "bɔgv 'li see: -Lago na: 'In-i 'ye-e d̄ilikpvnmv'a d̄ilikpvnen ti-za -mυ, 'le 'in 'ke -naagıbhlemv'a -naagi trukpa.

XX 'Ka-a ε -ni'e 'mυ'a d̄i, leelε d̄ilikpvnyi'a d̄ilikpvnen "du'o 'tɔ'c? 'Le leelε *-Lago'c gba'a yiboyi'a yiboe "du'o 'tɔ'c? 'Le, -nɔɔ -nɛɛ 'li'a d̄i'a

wəntinmɔyi, leelə 'ɔ wəntinmɔe "du'o 'tɔ'ɔ? -Ka 'kmv'a d̥ilikpv̥en "du'a bhubhuyiti'a l̥e, -Lagɔ -see i -kaa -tɔ'ɔ?

XXI A -gblee, 'kmv 'mv'a nyu -ke 'wa d̥ilikpv̥en, l̥i -Lagɔ -nv -n̥i'a 'le 'ɔ d̥ilikpv̥en 'mv l̥e, v̥n 'ye -i'o 'le v̥n se o yibo. V̥n se o yibo'a d̥i, 'ɔ "bhuo-o po'o -a'ba wlu -jolu gbo 'le -a -za'a 'ɔ "d̥izig̥i. 'ɔ -pɔlv -gwε'ε-ε ti 'le 'ɔ 'gwlv̥di 'mv, o-ɔ 'pvn̥-o nyv-v de 'ɔ "gwli, 'le, -yv -see 'ɔ "gwlide, "d̥izig̥i 'mn̥i, v̥n-v̥ l̥i -i bhebhedi.

XXII A 'ye li-ɔ, kpli v-bv nyu 'mn̥v -n̥i'a ti, 'inni 'ka-a: -Yv 'ma-a *'Zuifu, *wɔnkult'a d̥i v̥n-v̥ zi'o, 'le, -yv 'ma-a "sesinyv, v̥bv-v̥ 'bɔ'ɔ ti 'le 'wa 'bhi'a d̥ilikpv̥en 'mv v̥n 'ke l̥i 'mvti'wɔn.

XXIII E -n̥i'a -kaa a, Zezii *Kliisi nyu 'lbha -n̥i'a 'bho nyvyrilbhaatu "yri, 'ɔ "d̥i -a za'a 'mv. -Bho -a -k̥i i 'mv-vza, 'le 'Zuifu 'ke i 'bv'wɔn o, v̥n-v̥ 'po-o 'ce, 'le, nyv-v̥ -se'a-a 'Zuifu, v̥-bee -mn̥v̥ -bodi a, bhebheli mo'o.

XXIV A -gblee, nyu -Lagɔ 'la'a v̥n 'ke 'ɔ nv "du, -v 'wɔn̥ 'n̥i a, v̥n 'bheɛ'ɔ v̥n 'ke 'Zuifu "du 'le v̥n 'bheɛ'ɔ v̥n 'ke "sesinyv "du, 'le v-bv nyu 'mn̥v̥ -bodi a, "d̥izig̥i 'mn̥i -se bhebheli -ko, 'le v̥bv yibo'o Zezii Kliisi -tɔ'ɔ -Lagɔ'ɔ wɔnkue 'le o 'ye 'ɔ d̥ilikpv̥en -tɔ -l̥rɛɛ.

XXV A 'ye li-ɔ, l̥e -bho nyunu popo'a 'gwlv̥ti -Lagɔ -bodi v̥n-v̥ 'la'a bhebheli, εbε 'zi-e nyunu'a d̥ilikpv̥en wɔn 'mvti. 'Le, -bho v̥n nv -Lagɔ 'f̥iñ'e 'mv-ε, 'ɔ 'mvtiñen zi'e nyunu'a 'mvtikukue 'mv.

XXVI A 'cre a'ba "bhi 'mvti, 'lotv'a "nynuu-a, a-bv -Lagɔ 'la'a a 'ke 'ɔ nyu "du, 'le a'ba "klumv, nyv-v̥ kpvn'a d̥i li 'nɔɔ 'kmv 'mv'a nyu'a "yigbeyi, v̥n se "yi-die. 'Le, nyv-v̥ ku'a

wən, vən se 'le "yi-die, 'le nyəklıgbı-ı 'wlu'a 'bho 'nyñimugluuwənyi se 'le a'ba "klumə "yi-die -lrəɛɛ.

XXVII A -gblee, nyə 'kmə 'mə'a nyə -po'a "yriti 'wa 'la'a le, 'innu -Lago-ɔ "luo'o 'mə ɔ-ɔ 'la'a 'ɔ nyə, 'le, nyə-v kpvən'a dı li 'nɔɔ 'kmə 'mə'a nyə'a "yigbeyi, ɔ 'ke v dıu "yi 'lbhaa. 'Nɔɔ 'kmə 'mə'a nyə-v se'a wənku, 'innu -Lago 'te'ɛ 'mə, 'le, nyə-v ku'a wən, ɔ 'ke v dıu "yi 'lbhaa.

XXVIII A -gblee, nyə-v se'a 'nyñi 'bhle 'kmə 'mə'a nyə'a 'la'a le, 'innu -Lago -za'a 'bho, ɔ-ɔ po'o 'nyñi 'kpi, 'le nyə-v 'la'a 'wa 'bhi -klıgbı-ı 'kpa'a 'plu.

XXIX 'Kla'a kamə 'dı a, 'bho -Lago-ɔ "yigbeyi nyɔ-ɔ 'ka 'ɔ "bhuo "yi'bheɛɛ, ɔ se -ni.

XXX A 'ye li-ɔ, -Lago nu -ɛ'o 'le -a -ke Zezii Kliisi 'ye "yi"sisri. ɔ nu -ɛ'o -lrəɛɛ 'le Zezii 'ye -amə dılıkpveñ -tɔ, 'le ɔ 'ye -amə zetie 'le -a'ba "nyinynidı 'mə. Zezii -lue 'mnɔ'ɔ kamə -a "du'o "yisrəɛemə 'bho -Lago-ɔ "yigbeyi. 'Le -Lago 'mnɔ'ɔ 'gwludu 'mə ɔ -nu -ni'e -amə 'ɔ nyə 'mə.

XXXI 'Inni 'bhle'e 'nyñi'a dı a, ε 'cni-ɛ'ɛ 'le -Lago-ɔ "bəgvə 'li na:
-Bho nyɔ 'bo ti ɔ 'ke "plin, lızıgi -a'ba -Koyi nu 'ɔ "lruli, ɔ "plin 'ya "se'ɛ dı!

II

*Zezii *Kliisi'a "dızıgi 'Pəlv-v za'a 'mə

I A -gblee, 'in yi'a 'le amə gbo -tanyı a, 'lotu'a "nyñuu-a, 'le 'in -ni'a amə *Zezii *Kliisi'a "kpidı'a "dızıgi -bodi 'muzanamə, 'in -see 'an "bhuo'a wəntinməɛ -ke 'an "bhuo'a dılıkpveñ

'mu -zi -ni 'le 'in 'ke amu dı -bodı 'mu-za 'le 'in 'ke amu dı -kpvn.

II A 'ye li-o, -da 'in yi'a 'le amu gbo a, 'in -see le -lrεε'ε dı zi, -bho ε -se Zezii Kliisi'a "dızıgıt'a "se'ε "kpi 'an -polu -gwε'ε ti 'le 'in 'ye i amu -tɔ. 'ɔ 'məməs 'bho nyvyrillbhaatu "yri'a "kpidı 'in tri'e -jie 'mvti.

III -Da 'in -ni'a 'le a'ba "klumu, 'in se 'kpi 'mu'btle 'le -sianyi 'lbha'a 'inmu tenyi 'le 'in-i titrε'ε li.

IV 'Bho 'mnɔ -lrεεke a, 'in 'ka amu -Lagɔ'c wlu -tɔ o, ε -se 'kmu 'mu'a nyu'a dılıkpvn 'mu, 'in -tɔ ni amu -ko 'le 'in 'ke amu dı -kpvn. *-Lagɔ'c Lisaazuzu'a wɔnkuε'ε "yri'a 'bi-i 'wlu'a, 'nnə -tɔ'c amu, li 'in -tɔ'c amu, i 'nu-o -ziadı.

V 'Ka-a i -ni'e 'mu'a dı a, a de'e Zezii 'gwli: ε -se nyunyɔnaagi-i nu 'ε lbhvutu -ko. -Lagɔ'c wɔnkuε mo'o.

Dılıkpvn-ε 'wlu'a 'le -Lagɔ gbo

VI A -gblee, -bho 'in -ka wlu a, a-bu nyu-v ku'a "yriti 'bho -Lagɔ'c -jeyi, -ka ε "du'a dılıkpvnwlu, a-bu yibo ne'o. ε -se 'nɔɔ 'kmu 'mu'a dılıkpvn 'ε nyuklğıbı 'peε'ε 'mu -ye'ε -gwle'a gbəsənamu -mneε -ko.

VII A 'ye li-o, dılıkpvn -ke 'mu 'mna-a za ni'a dı 'mu, ε -ε 'mo-o -ye 'wlu'a 'le -Lagɔ gbo, 'le, -ka 'ɔ 'nyñi 'bhe'ε "yi 'le yaku 'li 'le -abu 'ke 'le 'ɔ "troli -ni, -a'ba 'nyñi 'ke "yi'bhe -lrεε. -Da 'kmu -see'a tiyi ke see, o 'nu-o ε 'ke -kaa 'mu-ni, 'le, 'ɔ "yu'a "kpidı nyu se 'ka yibo 'le -nɔɔ 'mne ti, o 'ye i -amu -tɔ 'traamu.

VIII Kın, -ziadı mo'o. 'Nɔɔ 'kmu 'mu'a 'bhlıkpriyowli "we -see i 'mvti'wɔn. 'E dı, -a'ba

-Köyi *Zezii *Kliisi -ke 'nyñi-ı 'bhε'ε ''yi, un 'lbha -ni 'nɔ 'bho nyuyrilbhaatu "yri 'le ɔ 'ye 'mε. -Bho un yibo ni 'kι, un -see i -nu yi.

X A 'ye li-ɔ, le -Lago nu'a, -ε -ke wlu-u 'cnı-ε'ε 'le -Lago'ɔ "bəgu 'li gugɔ'o. Σ na:

Nyu-v -kma'a -Lago'ɔ dı, "yrilinməlı ɔ de'a 'bho ti 'wa dı, le "yri -see'a 'ye, -lokui -see'a 'bu'wɔn, nyɔ -lue 'tın'a -naagı -see'a 'kpi'kpa, i -zi'e-e 'ya 'wee.

X A -gblee, -a-bu de'a Zezii "gwli, i-bı dı 'mnı, -Lago -yi -ni'e-e *"ɔ Lisaazuzu 'mu 'le ɔ 'ye i -amu -tɔ.

-Ziaka a, -Lago'ɔ Lisaazuzu-u 'nyma-a lı 'wee 'mu, 'le, -Lago'ɔ "bhuo'a -polu'a gugluzɔti, ɔ nyñi 'ε 'mu.

XI A 'ye li-ɔ, 'le nyunyu gbo a, -ka nyɔ se 'ɔ -bonyunyɔ'ɔ 'limədı yibo -bho ε -se 'ɔ "bhuo -ni -lue 'tın, 'ka-a ε -ni'o -Lago -bodı -lreɛ. 'ɔ Lisaazuzu'a "se-ε yibo'o 'ɔ dı.

XII A -gblee, -a-bu -yu de'a Zezii "gwli, -Zuzu -ye -abu 'bhle'a, ε -se 'kmı 'mu'a ne -ko. -Lago'ɔ Lisaazuzu 'wlu 'ɔ gbo, 'inno mo'o. 'ɔ "bhuo-o "nyı 'ɔ -amu, 'le, "nitiwənnalı ɔ-ɔ "nyı'a -amu, -a 'ke i 'mutı'wɔn.

XIII A 'ye li-ɔ, i-bı dı -a za'a 'mu, -bho -a -ka nyu Zezii'a "dızıgi 'mnı -bodı 'mu-vza, ε -see nyunyu'a -naagı 'mu 'wlu. Wlu -a za'a 'mu a, -Lago'ɔ Lisaazuzu 'mu i-i 'wlu'o, 'le, nyu-v 'bhle'a 'ɔ Lisaazuzu 'mnɔ 'mu, i-bı -ziadı 'mnı-i -c'so -Lago gbo, -a zıza 'ni gbo u -bodı.

XIV A -gblee, nyɔ-ɔ se'a -Lago'ɔ Lisaazuzu 'mu 'bhle, -Lago'ɔ -ziadı 'wlu'a ɔ-bɔ -Zuzu 'mnɔ 'mu, 'ɔ 'wɔcən ni. 'ɔ-ɔ 'l-i -i bhebheli se'a 'kpı 'bhle

'le ɔ se 'bhεε ɔ 'ke ı 'mvti'wɔn, -ɛkedımaa, -bho Lisaazuzu se -inmu -kpa a, -a'a 'wın ı 'mvti.

XV 'Le nyɔ-ɔ 'bhle'a -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mu, ɔ yibo'o-o "nyinynile -ke "yrilimməlɛ'ɛ -zızagbıı, nyɔ-ɔ se 'ɔ 'mu'bhle, ɔ se 'bhεε ɔ 'ke ɔbɔ-ɔ'c'ɔ nyɔtu 'mna 'mvti'wɔn 'le ɔ 'ke ɔ 'mvti'cre.

XVI 'Ka-a ı wε 'ɛ "yiti 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgv 'li:
Yɔɔ yibo'o -a'ba -Kɔyi'a 'gwlutı 'le ɔ 'ke ɔ "dı 'mu
"du'a?

A -gblee, -a-abu 'bhle'a -Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mu, -ka Zezii Kliisi popo'a 'gwluti, 'ka-a -abu popo'o 'gwluti -lrεε.

III

*Nyu 'wee'a "gwlidεɛ'ɛ 'kpı 'mo-o *Zezii*

I 'Le 'mna -bodi a, 'lotu'a "nyuuu-a, -da 'in -ni'a amu dı -bodi 'muzanamu, 'in 'bɔ 'ko-o ti, nyu-υ ku'a "yriti 'bho -Lagɔjeyi, 'in 'ke amu 'wa nyu'a ka kpıı, 'le 'ɛ letu se 'bhεε ε 'ke -nu-ɛ. Nyu-υ 'kpa'a 'bho *Zezii'a -jeyi -lreeka nyunyɔnaagi "yi'a 'mu, 'wa ka 'in kpıı'o amu.

II A 'ye li-ɔ, nyunyɔnaagi 'mne -ni'e-e amu 'mu. 'ɛ dı, 'an -tötöwlu 'mu li 'in -za'a 'mu, ı kɔkɔɔ'ɔ "yubluu'a lilile, 'le, wlu -ye -ke nyunyɔzege'ɛ lilile gvgɔ'ɔ "yiti, 'in -see amu ı -bodi 'mu-za. 'Le, -bho 'in -za 'kı amu 'ya wlutu -bodi 'mu a, a -see ı wɔnyi'bhεε yi. A 'bhle'e -bhla nyunyɔnaagi 'mni 'mu-ɛ, "yri -ke "yi a -ni'a -laa, a -see ı 'bhεε ke.

III -ɛkedımaa, a'ba "bhi'a nyunyɔnaagi -i 'pıple- e amu "kpi. 'Inne -ya'a "mınynı 'bho a'ba "klumıı, 'le a-a je'o. Nyunyɔnaagi "yi-e amu 'mu -ziaka. Kpli a -ni'a ti, ı -ke nyu-υ se'a *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mu'bhle'a nı gvgɔ'o.

IV A -gblee, -bho a'ba nyč -ka, 'Pølu'a nyč 'in "du'o, 'le, -bho -lrčč -ka, Apolčsi 'in "sri'e "yi, nu a, "nyinyinaagi a-a po'o.

V Leelε 'mo-o Apolčsi'a? Leelε 'mna "du'a? -Lagč'č lbhvzemu -a -ni 'son "du'o. -Bho a 'ye -amu li, -a'ba lbhv se gugo. 'Kpi č "nyt'a -amu -a -nu -ni'a 'č lbhv ti -lue -lue, 'le ε 'mu a -de -ni'e Zezii "gwli.

VI A -gblee, -ka 'in -za'a -Lagč'č wlu amu -bodi 'mu, le -ke ε gugo'č "yiti, ε kókčč'č -ka lloyi gba'a ka li'a 'yo. 'An "yizalbhv 'in nu'a 'le a'ba "klumu, 'ka-a ε -ni'o. 'Le, -ye Apolčsi nu'a -lrεε 'le a'ba "klumu, ε kókčč'č -ka nyč -č yi 'i "ni "kiponamu. -Lagč'č "bhuo-o nynia 'ne "yi, 'le, -ka li'a 'yo me'č 'le i-i 'bhε'č "yi, 'ka-a a -ni'e 'bhvanamu 'le a 'ke "yritiku 'bho 'č -jeyi.

VII ε -ni'a -kaa 'mu-č, nyč -č gba'a li -ke nyč -č po 'i "ni "kpi 'bhεε'o. -Lagč -yo nu 'ε 'le i-i me'č ε, 'in 'bhε'č "yi, -č -zi nu'o.

VIII A 'ye li-č, lgbayi -ke 'ya "nikpipoyi -ni 'son 'bhεε'o, -lrčč se 'č -bonyunyo -zi. 'Ka-a ε -ni'o 'bho -Lagč'č lbhv'a damu -lrεε. 'In -ke Apolčsi 'bhεε'o, 'le, -Lagč 'bhε'č "yi, č -zi'e -amu 'mu. 'Bho 'ε lemu, lbhv nyč "o nyč -č nu'a 'bho 'č -jeyi, č -ni -lue 'tin, 'in 'bhle'e 'ya -zizagbi, 'le č 'ke u -zεgε "lrulinu.

IX A -gblee, -abu 'mo-o -Lagč'č lbhvzemu "sisri'a "yi 'le -a -ke č -č bhete'e lbhvzesu -lue gbo. A-bee -mnuu kókčč'č -č nyč -č -kpaa č -č nu'a lbhv 'mu. 'Ka-a -Lagč -č nu'o amu lbhv 'mu.

A -ke nyč -č -budu č -ni'a ponamu gugo'č -č "yiti -lrεε. 'Ka-a -Lagč -č nu'o amu lbhv 'mu "bhalrεε.

X A 'ye li-ɔ, -Lago "nyi-e 'inmu wɔnkuɛ 'le 'in 'ye 'ɔ lbhv wɔn"du 'le amu gbo. Lbhv 'mne, 'in-i nu 'ɛ ε, 'in kɔkɔɔ'ɔ-ɔ -budupoyi'a -zegənɔ yibo'a 'ɛ 'kpu'a glupoka. 'In nu -ε'o -ka -zegəka 'le -lrɔɔ 'ye yi ɔ 'ye ε "yi-nynia. Nyu-υ kpa'a 'ɛ "yinyrialbhv "yi a, υn "du 'wa "bhi'a dì gba 'mu, 'le υn 'ke ε nu -ka -zegəka.

XI A -gblee, -ka nyɔ-ɔ po'a -budu'a 'kpu glu, 'ka-a -Lago nu'o Zezii *Kliisi 'ɔ lbhv'a 'kpu 'mu. ɔbɔ 'mno -ni -lue 'tin, 'inno -a'ba "gwlideɛ -de'e "yi.

XII A 'ye li-ɔ, 'bho -budu'a 'kpu 'mne "kpi nyu'a -dadudu-u "du'o 'bho. -Lrvv-υ "du-o 'bho 'nyníbhleneti, 'le -lrvv-υ "du'o 'bho 'nyníbhlesikpı, -lrvv-υ "du'o 'bho tu, 'le -lrvv-υ "du'o 'bho -sukui. 'Ka-a ε -ni'o 'bho -Lago'ɔ -jeyi -lrɛɛ.

XIII A -gblee, 'bho -a'ba -Kɔyi Zezii'a leyinco "yi a, lbhv nyɔ"o nyɔ nu'a a, 'bho-o ε-ε 'ye "piemu 'kpa -ni mu. -Ekedumaa, -ka ne-ɛ sin'a lɛ, 'le, lɛ-ɛ -sɔ'ɔ ti -ke lɛ-ɛ -see'a ti-sɔ, nyɔ-ɔ 'ye 'i li a, 'ka-a -Lago-ɔ 'ye nyɔ'ɔ "yiglelbhv -nu mu, 'le, -bho ε "du "yrilimɔlbhv, -bho ε "du "nyinynilbhv, ɔ 'ke ε "piemu po.

XIV A 'ye li-ɔ, lbhv nyunyɔ-ɔ nu'a 'bho -Lago'ɔ -jeyi, -bho ε -see gbo-sɔ, ε kɔɔ'ɔ-ɔ -ka nyɔ'ɔ popobudu -see'a sin. C' nyɔtu -Lago-ɔ nu'o -zegɛ "lruli.

XV 'Le nyɔ'ɔ nuñulbhv 'ke gbo-sɔ 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi a, ɔ-ɔ-ɔ-ɔ-zegɛ 'mne 'mu. C' "bhuo-o 'ke 'pvn. -Ka nyɔ ce'ɛ ne wɔn 'mu 'le ɔ -see'a 'mɛ, 'ɔ li 'wee 'ye'a sin a, 'ka-a 'ɔ 'pvnpvan 'mne -ni'o.

XVI A-bee -mnvv se yibo -Lago'ɔ -dena a "du'o 'le 'ɔ Lisaazuzu -ni'e amu 'mu?

XVII A -gblee, nyɔ-ɔ gba'a -Lagɔ'ɔ -dena ya, -Lagɔ'ɔ 'yɔ ɔ 'kleyeeɛ "kpi, -ekedimaa, 'ɔ "yigledena mo'o, 'le abu "du ε'o.

XVIII A 'ye li-ɔ, 'le a'ba "klumv, nyɔ'ɔ "maa 'ɔ 'bhuo dı "yrili -le! -Bho ɔ na ɔ 'kpvn-o dı li 'kmv 'mv'a nyv'a ka, ε-be dılıkpvnɛn 'mne, ɔ 'tayi ne "yiti, 'le, dılıkpvnɛnɛge 'kmv 'mv'a nyv 'mnv 'la'a bhebheli se'a 'kpv 'bhle, ɔ kpvn 'ε "kpa ti 'le ɔ 'ke dılıkpvnizɛge "du.

XIX -Ekedimaa, 'nɔɔ 'kmv 'a dılıkpvnɛn se 'kpv 'bhle 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. 'E dı ε 'cni-ε'ε 'le 'ɔ 'bɔgv 'li na:

'Le dılıkpvnɛn'mv 'bhi'a 'srəwlu 'mv, 'le-e ɔ-ɔ kpvn nu'o.

XX 'Le ε 'cni-ε'ε 'le 'ɔ 'bɔgv 'a 'fɔtɔ -lrɛɛ gbo na: Dılıkpvnɛn'mv 'gwlvtipopoli, -ka ɔ "du'a bhebheli, -a'ba -Kɔyi -Lagɔ yibo nı-o'o.

XXI 'Lotv'a "nynuu-a, 'ka-a ɔ -nı'e 'mv'a dı a, nyɔ'ɔ "plin, 'ɔ po 'ɔ -bonyunyɔ 'mv -le! 'n C, 'n C, 'n C 'bhle'e 'inmv, -le! A de "gwli na a 'bhle-e lı 'wee.

XXII-XXIII -ε -ke dı 'in 'lɛ'ε -kaa, 'inne 'mo-o, Zezii Kliisi 'ma-a lı 'wee'a -Kɔyi, -Lagɔ 'bhle ɔ'o, 'le abu -ke ɔbɔ 'mnɔ "sisri'e 'yi. 'E dı, 'inmɔ 'Pɔlv-e, Apolɔsi -ke 'Piɛl, abu 'bhle'e -amu -lrɛɛ. 'Le 'kmv 'a "bhuoka o, -nɔɔ -ke 'li -a -nı'a, 'ε lı o, -yı 'ye'a 'le nyaka -yi mv o, tiniɛ -ke 'memɛɛ, 'ya 'wee-e 'mo-o a'ba lı -lrɛɛ.

IV

*Zezii *Kliisi'a -dalbhomv'a "kpidı

I 'Ka-a ɔ -nı'e 'mv'a dı a, -a-bv 'ma-a *Zezii
*Kliisi'a -dalbhomv, nyv yibo'o na 'ɔ lbhvzemu

-a "du'o. -Lago'c "yu'a -ziadı "zize'a "yi -tanyı, c po'a "piemu 'traamu, c -tbha 'nı-ı -amu -a 'ke ı-bı "dızıgi 'mnı nyı -to.

II 'C "dızıgi'a -zazalbhı 'mne c -tbha'a -amu, le-sie'a 'bho c-c'bı'c -amu 'mu ti, 'inne 'mo-o, -a "du nyı-v 'sree's "yi, "yri kpın'a ti 'bho 'c -jeyi.

III 'Le 'mna gbo a, a-bee 'ke 'inmu dı "yikpa 'le -lrıvı 'ke 'inmu -zidle -tu, 'ya -fanı'a 'lbha 'inmu. 'Le 'gwlı -see 'inmu 'gı -za, 'le ε -se 'in "bhıuo 'ke 'an "yisreedi -za -ko -lreε.

IV A -gblee, "nyinynile -sie'a 'in 'mu, 'an 'ye ε li. -Mnεε -see na 'inmɔ 'sree's "yi nu. -A'ba -Koyi Zezii Kliisi -nı -lue, 'inmɔ 'ke 'an -zidle tu. ε -se 'an -bonyunı -ko.

V 'Inne 'bhle'e 'nyını'a dı a, 'in-ı nu'o a'ba "titra li, a'ba kpa a -bonyunı -ye! A -de ti, -nɔc -Lago "du'a a, a 'ke ε wɔn-fuo! 'Bho 'mnc, 'bho-o -a'ba -Koyi Zezii-i 'ye le -yi -nı mu, 'le, h-ı "zize'a "yi, c 'ke ı "piemu tipo. 'Ya lıtı -nı'e-e 'traamu 'le -kuyre 'mu. Nyunu'a 'gwlutipopodı -nı'a 'le 'wa -pɔlvı gbo, c-c 'ye -ı "piemu ti-po -mu -lreε. 'Bho 'mnc c, nyı'c "bhıuo'a "yigləlbhı c nu'a dı c-c 'ye c -zegə "lruli -nu mu -lue -lue. -Ka -in nu'a a, 'ka-a c 'ke -bha.

VI 'Lotı'a "nnyuu-a, a'ba "bhi'a dı 'in -za'a 'in -ke Apolosı'a "kpidı 'mu 'le a 'ke 'le 'ya 'mu le 'cian -nı. 'Le amı -bodı, le 'mna-a 'bı'c ti a, 'inne 'mo-o, -ka ı 'cnı-ε's 'le -Lago'c "bogı 'li, a 'ke -kaa -joluzegə "yi -na. -Bho a nu -kaa, "lemnı a -see nyı -lue 'mu'te yi, a -see -mncı le 'la yi 'le a 'ke -lrcı "yi"pli.

VII -Inmɔ nu'a -in 'bhε-ε "yi -in -zi'e-e nyı -lrıvı, leelε -in "du'a? Leelε -in 'bhle'e 'le -Lago -see -

ünmu "nyı'a? 'Innə "nyı 'i 'tə -ünmu'a dı a, -a'a "du 'ya dı, -a'a "plin -le! -In -see i -a'a "bhuo'a 'mətikukue 'mu 'ye -ni.

VIII *Un!* -Ooo! A-bee -mnuu na 'kı a se le 'mu'bı 'bho -Lagı'c "yigbeyi o, 'bho 'c -jeyi a na 'kı 'c "nitiwunnası -ni'e-e amu "kpi tenyi, abu na 'kı nyıklıgbı a "du 'ko'a! -Waaa, -a-bu -yuu a, -a -se -klıgbı -ko. -Bho abu "du -klıgbı -ziaka a, ε -nmı'c 'ko-o "yrılı 'bho -Lagı'c "yigbeyi. 'Le, a 'ke 'kı -kaa -ni a, "lemnı, -a-bu 'c -dalbhomu-v "du 'ko-o -klıgbı -lręe.

IX A -gblee, -a-bu 'ma-a Zezii Kliisi'a -dalbhomu a, 'le 'mna-a'a -naagı 'mu, -Lagı "luo'o -amu 'muε, 'le, 'bı-i se'a 'nyı 'bhle -ε -zi'a 'bı 'wee a, ε 'ye -amu 'bho "du. 'E dı -a kccı'c -jiekəmə vı 'ka nyı 'wee'a 'yigbeyi 'lbha -ni. 'Inne 'mo-o, nyı-v -de'a sıastaa'a -kpęe wɔn 'mu ti 'le -v "du'a 'yrayralı 'bho nyunu -ke -Lagı gbo'a -dalbhomu'a "yigbeyi, 'wa nyıtu -a "du'o.

X A 'ye li-ı, Zezii Kliisi'a 'nyı -a 'bhle'e "kpi'a dı, nyı'a 'la'a -amu le. A-bee -mnuu gbo a, a na 'kı a-bu 'mo-o dulikpıunmu 'bho 'c -jeyi. -Abu a, nyı na 'kı -abu se wɔnku. 'Le a-bee -mnuu na 'kı abu 'ku-o wɔn, 'le a se -kaa -ni. U-bu nyı 'mnu'a 'la -abu le, 'le a-bee -mnuu-v nyı'o vı'nı-v "du'o 'bho amu-ε.

XI A -gblee, "yri -ke "yi -a -ni'a -laa, -abu-v sıa 'ni-e 'mu -ke "nitu wɔn 'mu, 'le -a se le ku li 'bhle. Vı-nı 'kla-a -amu nyanı 'mu 'le -a 'yeye'e ti.

XII A 'ye li-ı, -a 'nu-o lbhu 'memeka 'le -a li'o. -Bho nyı po -amu "jreenynı 'mu, -a 'po-o 'wa dı *-Lagı wɔn gbo 'le c 'ke v "niti-wunna. -Bho nyı kla -amu nyanı 'mu, -a'ba -nyna nu ka.

XIII -Bho nyu "si -amu 'nyñi "nyinynika, -abu-*u* 'pε-*ε* wlu ti 'le *u* -bodi. -Ka -nyanı -ni'a a, 'ka-a -a -ni'o 'bho 'wa "yigbeyi. -A kɔɔ'c-ɔ -jiemu siemu, -bho -*u* 'mε 'le un se'a dı "kpi'btle -lrεε. 'Ka-a -a -ni'o 'bho 'wa "yigbeyi.

XIV 'An dıkmayreetı-a, a -gblee, lı 'in-i 'cnı'a -daa a, ε -se 'in 'ke amu dı'n "yi 'lbhaa'a dı -ko. 'In 'ke amu "dı 'mu "du mo'o.

XV 'In-i 'tmu'u'o amu-*ε*, -bho koo a 'bhle -tому'a gbugbuze ε, 'le un -ka amu Zezii Kliisi'a -jolu gbo-o po a, a'ba -tita -mnɔɔ 'ke -lue 'tin -ni mo'o. 'Inmɔ 'mo-o a'ba -tita, -ekedımaa, 'Inmɔ -za'a amu Zezii Kliisi'a "dızığı -bodi 'mu -tanyı 'le a 'ye ɔ "gwlide 'le a 'ye 'bho 'c -jeyi 'kpa.

XVI A'ba -tita 'in "du'a dı a, 'in-i bhade'e amu li, a -za 'an kpli "selı.

XVII 'Ka-a 'in-i 'bɔ'c ti a 'ke nu'a dı a, 'in-i 'ye Timotee 'le amu gbo -lbho mu, 'le, kpli 'in -ni'a ti 'bho Zezii Kliisi'a -jeyi, ɔ 'ke ı amu -tɔ "bhalrεε. 'An -totɔlı 'mni, 'innı 'in-i tɔ'c Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu-*u* -ni'a -da 'wee. Timotee -mnɔɔ, ɔ-ɔ 'mo-o 'an Dıkmalagɔjeyi'a "yu 'le "yri kpun 'c ti 'bho -Lagɔ'c -jeyi.

XVIII A -gblee, 'in yibo'o-o na 'le a'ba "klumu'a nyutɔlu-*u* 'bhεε-*ε* 'wa "bhi "yi, -ekedımaa, ubu na 'in -see 'tɔ 'le amu gbo ti"si yi.

XIX 'In-i 'tmu'u'o amu-*ε*, 'in-i yi'e 'le-*ε*, 'le, -bho ı "du -a'ba -Kɔyi'a 'gwludı a, 'an yiyingɔ -see 'mu-te yi. 'Le, -bho 'in nyñi 'le a, nyu-*u* 'bhεε'ε 'wa "bhi "yi, -bho -Lagɔ'c wɔnkuε -ni nu 'mu -ziaka, 'in 'ke ı 'ye 'le 'in 'ke ı "yrili-gwε. 'In -see 'wa wɔnyiti'a wlu 'nyñi "si'a!

XX -ɛ -ke dı 'in-i zi 'i 'mu a, 'inne 'mo-o -Lago'c nyu'a -kokco -ke wɔnkuε -na'o. ɛ -se wɔnmuwlu'a "se -ko.

XXI -Bho 'in yi a, leele a 'bɔ'c ti 'in 'ke amu -bodi nu'a? 'In yi 'le 'in 'ke amu -glaka kpvn a'ba kplisasvu'a dı-ae -ale 'le 'an nyunyu'a dıkmee -ke -polvırıpε 'mu 'in yi, 'in 'ke amu "dı 'mu "du? Leele a 'bɔ'c ti 'in 'ke amu -bodi nu'a?

V

'Bho *Zezii'a -glıgbawɔnyi "nyinynidi se'a 'bho ti-nmc

I A -gblee, nyu na 'le a'ba "klumu a-a 'lila-a "bhı 'mu "bhlece. Lɛ, nyu-υ se'a -Lago yibo, 'wa nu a, 'inne a-a nu'o. 'Inne 'mo-o, 'in 'wɔn 'bɔ 'le a'ba "klumu'a -lue -ke 'c -tita'a 'nync-c "du-o 'bha.

II "Nyinynidi -ke 'mu a -ni'a a, ε -nmc 'ko-o "yrili a 'ke 'ya dı "vi 'le ε se -kaa 'mu-nı 'le a-a li'e 'ya 'bubua! Nyɔ-c nu'a 'ɛ "nyinyniditu, a -zɔ c 'le a'ba "klumu 'le a -ke c -kaa 'tɔ "sra -lue 'mu-ple.

III A 'ye li-ɔ, 'le 'mna gbo a, 'in -te'ɛ-ɛ amu gbo. ε -ni'a -kaa 'mu a, 'an -polu 'wla-a amu "yi ti, 'le, nyɔ-c nu'a "nyinynidi, 'in cɔ 'ɔ wɔn "kpiti see. -Ka -bho 'in -ni 'ka 'bho, -ka 'in 'ke 'ka amu -bodi 'mu-za, 'ka-a 'in nu'o.

IV-V 'In-i 'tmuu'o amu-ɛ, a 'gbuu "lru 'le 'an -polu 'ke amu "yiti'wla 'le -a'ba -Kɔyi *Zezii'a "bhuo'a wɔnkuε 'ke 'bho -a'ba "klumu -ni. 'Bho 'mnɔ c, 'le 'c 'nyni 'mu, 'bho-o a 'ke 'c nyɔtu kwa gbo -za -ni 'le "nyinynidi'a tiyayi *Sataan'a kwa 'mu 'le c 'ke 'c *'bhlvku 'kle "du, 'le, 'bho -a'ba

-Koyi Zezii'a leyinco "yi, 'o "bhuo 'ke 'pvn 'bho -Lago'c "yigbeyi.

VI A -gblee, leedı a-a 'bhεε'ε a'ba "bhi "yi'a? 'Kla se "yrili-nmo! "Nna -nεε -ε na: "Flɔ'c "buubuuuletoope-e "buu n'i'e li tenyi, a se 'na yibo? A 'ye li-o, -ka -lue 'mno 'ka-a "nyinynidi'a -toope gbe 'bhεε'o ε 'ke nyv'a -dadudu gbugbluo 'bho -Lago'c -jeyi.

VII 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı a -za 'bho a'ba 'nyññmu "nyinynidi 'le a 'ke pepe -nı -ka faliinilre se'a "flɔ'c "buubuuule gbo'btle. -Ziaka -Lago zetie'e amu 'mu-ε 'le a'ba "nyinynidi 'mu see 'le a -nı'e pepe, -ekedumaa, Zezii *Kliisi 'me-o'o -a'ba dı. A -gblee, *'bhlabhlεgbuda -a-bv *'Zuifu-v za'a *'sraga 'mu 'le -a "du'a *'Paakı'a go, 'o "yitigvgołe ε "du'o.

VIII 'Ka-a ε -nı'e 'mu'a dı -a'ba tinıε'ε kle nu -Lago 'tv 'le -a 'ke 'bvbua li "kɔmø, -a 'ke "yisrεemø "du 'le -a 'ke "nyinynidi "we kwa gbo -za -ka, -bho 'Zuifu "we -ka 'wa 'Paakı'a go-c "du, 'wa li'a *'flɔ'c 'bhle'a "buubuuule gbo.

IX 'An "bɔgv 'in po'a amu -jeyi -tanyi, 'in na: Nyv-v 'la'a "bhi "bhlece, a'ba -ke 'wa zizi 'mu -le!

X A -gblee, dı 'in -za'a -laa 'mu, 'in -see nyv-v se'a -Lago yibo 'nyni 'si. Nyv-v 'la'a "bhi "bhlece o, -yu kpvn'a sate'ε "kpa ti 'le vñ-v "yri'a o, nyv-v -ke -polv-v kpvn'a li -lru ti 'le ε-ε zi'a -Lago 'mu 'le i-i 'luo'a 'o 'bi 'mu o, v-bv nyv 'mnv, 'innu -die'e 'nɔɔ 'kmv 'mu "yi. -Bho ε "du nyɔ 'ke 'wa 'wee "lrugbe 'le o -ke vñ -see 'muzizi yi a, "lemnıı a'ba "bhi 'ke 'nɔɔ 'kmv 'mu jra mo'o!

XI Dı 'ın -za'a 'mv, Zezii'a nyu 'ın "si'e 'nynı. -Bho nyɔ 'bhle Zezii'a -glıgbanyı "kpi, 'le "bhıleee "bhlece 'ke ɔ zi o, ɔ 'ke sate'ε "kpa ti ku o, 'le bhubhulu -lrı 'mnı 'ke 'bı 'mv"luo 'le 'ɔ -pɔlv gbo 'le ı 'ke -Lago 'mv-zi o, 'le ɔ -ka nyu 'nynı-ı "si "nyinynika o, nmɔ -kɔ ɔ bla -zi o, 'le ɔ -ka "yri o, a'ba -ke 'ɔ zizi 'mv -le! A'ba -ke 'ɔ nyɔtu'a "bhuo'a -li -ni -dalue -le -lrεε!

XII-XIII A 'ye li-ɔ, nyu-ı -se'a-a Zezii'a -glıgbawɔnyı'a nyu, 'mna 'ke ı -zigle -tu a, ε -se 'an lbhv -ko. -Lago 'ke ε nu 'le ɔ 'ke ı dı -kpvn. Lε 'mna 'ka amı -bodı 'mv-za a, 'inne 'mo-o, a -tu Zezii'a nyu -zigle, a 'cru ı 'muti 'le vı 'ke 'le "nyinynidi 'mv -ni a, a po ı "da! -Ka -Lago'ɔ wlu 'le'ε ε, a nu -kaa! Nyɔ-ɔ nu'a "nyinynidi 'le a'ba "klumv, a -zɔ ɔ 'le!

VI

*Zezii'a nyu'a 'nynımv'a di se 'bho "sesinyu'a
"yigbeyi -tunika -ni

I A -gblee, a-bv 'ma-a *Zezii'a nyu, 'le a'ba "klumv'a nyu 'son 'ke dı 'nynımv 'bhle 'le, nyu-ı se'a -Lago yibo, leedı 'wa -lue-e "kla nı'e 'ɔ -Bozezii'a nyɔ 'bho 'wa "yigbeyi 'le vı -tu ı'a? 'Kla se "yrili-nmɔ. Lε a 'ka nu, 'inne 'mo-o a'ba "bhi'a -lue tu ı 'le ɔ 'ke ı jra.

II -A-bv 'ma-a Zezii'a -nv, -ka -a 'ye'a 'kmv -zigle -tu mv, a se ı yibo? 'Le ε -ni'a -kaa 'mv 'le, 'plıplıuzigle 'kpa'a 'le a'ba "klumv ti, leedı a se 'ya tutua 'bhεε'ε?

III 'Le "bhalrεε, nyu-ı 'bhle'a wɔnkue 'le yaku "yi -ke 'le yaku 'li, -ka -a-bv 'ye 'ı -zigle -tu mv, a'ba "bhi se ı yibo? 'Le, ε -ni'a -kaa 'mv 'le, 'nɔɔ

'kmv 'mv'a lı-ı zi'a a, leedı abı se 'bhəə a 'ke ı tu'a?

IV A -gblee, 'bho Zezii'a -glıgbawənyi, "sesinyu se 'bho 'nynı 'bhle. -Bho a'ba "klumv'a nyu 'bhle dı 'nynımu 'le, v-bu nyu 'mnu, 'innu 'ke ı tu'a?

V 'In-ı 'tmvv'o amv-e, ı 'mo-o dındı! 'Le a'ba "klumv, -naagıbhleyi 'ka a'ba -zigle tu, o se 'le -ni?

VI E se -klaa ti-nmc 'le nyɔ 'ke 'o -Bozezii'a nyɔ "kla 'le o 'ke "sesinyu'a "bhuo'a "yigbeyi-i "kla -ni -lrəɛ.

VII A 'ye li-o, a-bu Zezii'a nyu 'ke dı 'nynımu 'bhle, 'le ε 'ke a'ba 'lotu'a "yu'a 'bho "sesinyu "yigbeyi'a "klanıe "kpi bhla, -mnəɛ -nyni'e-e "yrili. -Bho nyɔ "yri amv, 'le "bhalrəɛ, -bho o nu amv "nyinynile -lrəɛ "lruli, a se 'bhəə a 'ke "gwli-ku 'le a 'ke 'o dı "yriti-po?

VIII 'Le a'ba nu 'ε! A 'ye li-o, 'bho 'ε lemu a, a'ba "bhi-i 'nv-o nyu "nyinynidı "lruli 'le a-a "yri v'o. 'Le v-bu nyu 'mnu "du'o a -Bozezii'a nyu -lrəɛ 'le a -ke vñ -plə'ε 'bho -jolu -lue "yi!

IX A'ba "bhi -bodı 'le, 'le -Lagɔ'ɔ nyu'a "klumv, -ka "nyinynidı'a nñmu se'a 'le 'bı 'bhle 'le o -see 'v -zəgə "lruli-nu yi, a se ı yibo 'maae? A'ba "maa a'ba "bhi dı "yrili -le! A yibo na, nyu "bhıleɛɛ zi'a-e, kɔkuibhlemv-e nyu-v 'ye'a -yranynəbha -ke nyukpasi-i nñmu'a 'nynɔ 'mv a, 'le -Lagɔ'ɔ nyu o -kɔ'ɔ "klumv, 'wa nyutu se 'le 'bı 'bhle 'le o -see v -zəgə "lruli-nu yi -lrəɛ.

X Nyu-v 'mıl'a "yri 'bho vñ -bonyunyu'a lı "kpi-e, -yv "yri'a-e, -yv "luo'a nyu'a lı 'mv -glaka-e, nyu nmc -zi'a bla -ke nyu-v "si'a vñ -bonyunyu 'nynı "nyinynika, nyu -Lagɔ -kɔ'ɔ "klumv, 'wa

nyv̑tu se 'le 'b̑i 'bhle 'le o -see v̑ -zeg̑e "lruli-nv̑ yi -lreε.

XI A -gblee, 'kla-a a'ba "klumu'a nyv̑t̑lu -n̑i'o -benyi 'le v̑n-v̑ nv̑o "nyinynikpli 'm̑ni -z̑o. 'Le 'traamu 't̑o o, -Lago -a b̑ub̑o', o zetie'e amv̑-ε 'le a'ba "nyinynidi 'mu 'le i 'ye 'bho 'o "yigbeyi ti-gwe, 'le o 'ye amv̑ "yisȓeeemu 'mu nv̑ 'bho 'o "yigbeyi, 'le o 'ye amv̑ kpo -ce 'o nyv̑a kamv̑. 'Ya lbhv̑tu -nv̑-ε'o 'le -a'ba -Koyi Zezii *Kliisi'a 'nyv̑ 'mu, -eked̑imaa, a -ke o "sisri'e-e "yi 'le *-Lago'c Lisaazuzu -n̑i'e amv̑ 'mu.

*A ple "bhileεε "bhlece li 'le a'ba tin̑e 'ke -
Lago'c 'nyv̑ "yi'bheε*

XII A -gblee, a'ba "klumu'a nyv̑t̑lu na: 'In 'bheε'o 'in 'ke li 'wee nv̑. K̑n, -ziad̑ mo'o. ε -n̑i'a -kaa 'mu a, 'ya 'wee se n̑vn̑va "yiti-nmo. 'In 'bheε'o 'in 'ke li 'wee nv̑ -kp̑un-č, -y̑ 'ka 'in̑mu 'geyie 'mu kp̑vn̑, 'in-i 'ple -i li.

XIII A-a 'nv̑-o na -lreε, -Lago 'nv̑-o lilȋ le 'le i 'ke 'le -n̑igblaa 'lim̑ mu. O -ya'a-a nyuny̑o ti 'le 'o -n̑igblaa 'ke lilȋ 'ye -lreε. K̑n, -ziad̑ mo'o. 'Le 'w̑i -lreε 'li -Lago-o 'ye-e 'ya 'wee ti-za -mu. -ε -n̑i'a -kaa 'mu a, -ye 'ma-a nyuny̑o'c ku a, -a'ba -Koyi 'm̑mo -see ε ti-ya "bhileεε "bhlece'ε d̑i. ε -n̑i'e-e ti -a'ba -Koyi 'm̑mo'c 'nyv̑a "yibheεε'ε d̑i 'le o-o "du 'ε "yrili.

XIV A 'ye li-č, -Lago'c w̑onkuε 'mu o -za'a -a'ba -Koyi *Zezii glu 'le 'm̑em̑u'a "klumu 'le o 'ye ti-n̑i -lreε. 'Le ε-be w̑onkuε -lue 'm̑ne 'mu, -a -ke -a'ba *'phl̑uku 'me'ε ε, o-o 'ye -amv̑ glu -za mu -lreε 'le o 'ke -amv̑ tin̑elre "nyi.

XV A -gblee, -ka a'ba "bhi -ke Zezii *Kliisi "sisri'a "yi 'le, a se i yibo 'maae? ε -nm̩ɔ'c-ɔ - kaa ti, 'le, nyɔ'c ku-u 'ma-a 'ɔ le, nyɔ 'mnɔ 'ke ε 'm̩v"luo 'le ɔ 'ke ε "wl̩ku 'm̩v-yi'a? -Gbaan! 'E letu se nu ka -ni!

XVI Nyɔ-ɔ -ke "wl̩nyynaakpv-υ zizi'a 'm̩v, υn - ni 'son "du-o nyɔ -lue, a se i yibo? A -gblee, ε 'cn̩i-ε'-ε 'le -Lagɔbɔgv 'li na nyv-υ nu'a -kaa a, υn "du-o nyɔ -lue 'bho 'ɔ "yigbeyi.

XVII Nyɔ -yɔ "tayi'a 'ɔ "bhuo "yiti 'le ɔ -ke - a'ba -Kɔyi Zezii 'ke "yi"sisri a, ɔ -ke ɔ -ni 'son kpvkpvn'o-o ti 'le -pɔlv -lue 'm̩v.

XVIII 'Ka-a i -ni'e 'm̩v'a d̩i a, 'lotv'a "nynuu-a, a ple "bhileeeɛɛ "bhlece li! -ɛkedimaa, "nyinynidi -lr̩i nyunyɔ-ɔ nu'a a, i b̩i- i 'te-ε 'ɔ ku gbo. -Yi 'ma-a "bh̩iyeeɛɛ, nyunyɔ'c "bhuo'a ku 'ɛ letu-u nu 'ɛ 'lr̩uli.

XIX Abu-a'a "bhi -bodi 'le, -ka a'ba ku "du'a *-Lagɔ'c Lisaazuzu'a -dena 'le ɔ -ni'a amv 'm̩v, a se i yibo 'maae? 'Inno -Lagɔ -see amv "nyi? -Ka a se'a a'ba "bhi 'bhle, 'le -Lagɔ "du'a a'ba 'bhleyi, a se i yibo 'maae?

XX -Ka nyɔ-ɔ de'a "yikmupelv'a 'bhlebhlelɛ, 'ka-a 'ɔ "yu Zezii'a 'm̩meeɛ zetie'e amv 'le a'ba "nyinynidi 'm̩v, 'le, -Lagɔ -bodi, ε-βε "yikmupelv'a 'bhlebhlelɛ -ka a -ni'o. 'E d̩i 'tɔ ɔ, a "nyi ɔ a'ba "bhi -jeyi 'le a'ba nvnvd̩i 'ke 'ɔ 'nyi "yi'bheɛɛ, a -kaa "bhileeeɛɛ "bhlece wɔn'kpa.

VII

Krvkpree'ε "kpidi

I A -gblee, 'lotv'a "nynuu-a, a'ba "bɔgv a po'a 'inmv -jeyi, d̩i a dede'a 'inmv ti 'le 'ɛ 'li 'bho

'nyuñ -ke nyimie'ε kpukpree'ε "kpi a, 'traamu 'in-
-l "du 'i wlu "kpi: 'In na ε -nmɔ'c-ɔ "yrili nyɔ 'ke
nyifa 'mu-sie 'le o 'ke "yikpuñ.

II I -ni'a 'tɔ -kaa 'mu-ɔ, "bhuleeεε "bhlece 'kpna-
o'o. 'E dɔ, le nyɔ -nmɔ'c-ɔ "yiti, 'inne 'mo-o nyɔ"o
nyɔ 'ke 'ɔ "bhuo'a 'nyuñ "yi-gle 'le 'nyaaakpu 'ke
'wa "bhuo'a nyimie "yi-gle -lreεε, 'le 'wa nyutu'a
-polu -kaa "bhleyeeε "yi'kpa.

III Le nyukpasu 'ka 'ɔ 'nyuñ -bodi nu, e nu ε!
'E 'kpu 'mo-o, nyukpasu pa 'ɔ 'nyuñ gbo. 'Le
'nyaaakpu gbo a, -ka -lue 'mnu o, 'ka-a uñ 'ke
'wa nyimie -bodi nu -lreεε. 'Wa 'jni 'wa nyimie
-le!

IV A 'ye li-ɔ, 'nyaaakpu se wlu 'bhle 'bho 'wa
"bhuo "kpi. 'Wa nyimie 'bhle u'o; 'le nyukpasu
se wlu 'bhle 'bho 'ɔ "bhuo "kpi -lreεε, 'ɔ 'nyuñ
-kɔ nɔ'o.

V 'In-i 'tmuu'ɔ amu-ε, nyukpasu -ke 'ɔ 'nyuñ
-ni 'son, 'mutiwunwɔeεεn -ni 'le 'wa -budu 'zɔ. -
Bho a 'ke 'bho 'wi -za 'le a 'ke *-Lago wɔn gbo
po a, 'lemnii a -ni 'son 'bhεε wlu 'mu, ε-be -
'mne ti 'le a -kaa -dalue ti-de, a 'ke "yikpuñ. -
Lagowɔngboponco a -za'a 'bho, 'le ε 'ke zi a, -ka
a -ni 'son nini -kaa "yrili, a yi -kaa le! -Bho ε -se -
mnεε ε, 'le a 'bhεε'ɔ a 'ke a'ba "bhi'a wɔnyibhεεε
"yi"dɛdre 'le a 'ke "nyinynidu'a tiyayi *Sataan'a
tidinli wɔn'kpa.

VI Di 'in-i za'a -laa 'mu, ε -se cmu' kpuñ amu
-ko, 'in-i 'de -ε amu "yigbeyi ti.

VII 'Le 'mna gbo -ziaka a, 'in 'bɔ-ɔ ti -ka 'in ku'a
nyifa'a 'kpa "yi, nyɔ 'wee 'ke -kaa -ni. 'Le 'ε lεtu
-see 'bhεε yi, -ekedimaa, nyɔ"o nyɔ'c "yiglekpi
-Lago-ɔ "nyi'a -amu, i -ni'e-e 'ya ga "yi -lue -lue.

VIII A 'ye li-ɔ, nyifamu -ke -d̥igbanynukpakpı -bodi 'in-ı wı 'i "yiti, ε -nmɔ'c-ɔ "yrili a 'ke tawɔn -cε 'le a 'ke ti-de 'an ka.

IX ε -nı'a -kaa 'mu a, -bho a se a'ba "bhi wɔnyi'bheɛ, "lemnıı, nyukpasu kpa 'nynɔ 'le 'nynaakpu 'ke nyimie kpa. -Ekedımaa, kpukpree -nmɔ'c-ɔ "yrili, 'le ε 'ye -pɔlv'a 'litisisien -zi.

X Wlu -ye 'in-ı kɔ'c 'bho 'traamu 'tɔ ɔ, 'bho Zezii'a nyɔ-v kpukpaa 'kpi 'in-ı "du ε'o. Wlu 'mne -see 'an "bhuo 'mu 'wlu, -a'ba -Koyi'a wlu mo'o. ε se -kaa ti-nmɔ 'le 'nynaakpu -ke 'wa nyimie 'ke "yrilisusɔ.

XI 'Le 'wa "bhuo'a 'gwlvdı 'mu vñ 'ke ɔ li-sɔ ɔ, "lemnıı, vñ -sie 'tɔ -kaa, 'wa "ti nynalre -le! -Bho ε -se -mnɛɛ ε, vñ 'bɔ ti vñ -ke ɔ 'ke -ybhe -lreeka. 'Le nyukpasu gbo, ε se -kaa ti-nmɔ 'le ɔ 'ke 'ɔ 'nynɔ 'kwla-za -lreɛɛ.

XII 'Le kpukpamu -lrvv -bodi a, 'in 'tmuu'ɔ amu -lreɛɛ. 'An "bhuo'a wlu mo'o, ε -se -a'ba -Koyi'a ne -ko. 'In na: 'Le *Zezii *Kliisi 'mnc'ɔ nyɔ 'ke 'nynɔ 'bhle, -bho vñ -see Zezii 'mnc "gwlide a, -bho vñ 'ybha ɔ -ke vñ 'ke ti-de "kɔmu a, ɔ -ke vñ -de ti! 'ɔ -zu u 'kwla -le!

XIII -Ka -lue 'mnc, nyɔ-ɔ se'a Zezii "gwlide, -bho Zezii 'mnc'ɔ -glıgbawɔnyi'a "yunynaakpu 'ke 'ɔ nyɔtu kpa a, -bho ɔ 'bɔ ti ɔ -ke vñ 'ke ti-de "kɔmu a, vbu-a'a -sɔ nɔ li -le -lreɛɛ!

XIV A -gblee, Zezii'a -glıgbawɔnyi'a "yunynaakpu'a kamu 'wa nyimie 'mnc-ɔ 'kɔɔ'c -Lagɔ gbo. 'Le, nyukpasu 'ma-a Zezii'a -nɔ, 'ɔ kamu, 'ɔ 'nynɔ-ɔ -see'a Zezii "gwlide, vñ-v "kɔɔ'c -Lagɔ gbo -lreɛɛ. 'Wa -lue "du-o Zezii'a nyɔ'c dı, "yreetı vñ 'wlu'a a, vñ se -Lagɔ gbo-tɛ. -Bho ε -se

'ki -mn̩εε ε, nyv-u se'a -Lago yibo, -ka vñ -n̩i'a a,
'ka-a 'wa "yreeti -n̩i 'ko'o.

XV A 'ye li-ɔ, -Lago 'la'a amv-ε, 'le a 'ke 'le -
pɔl̩v'a bhlubhlua 'li ti-de. 'Inne 'bhle'e 'nyñi'a d̩i,
nyɔ-ɔ -see'a Zezii "gwlide, 'le ε 'ke nyukpasu "du
'le ε 'ke 'nynaakpvu "du, -bho vñ na, ubv-u 'ya-a
"yrilisusœ, nu a, ε -nu-ε! A'ba 'lotv'a "nynuu'a
-lue -yɔ ε "sri'a "yi, ɔ -fɔ'c-ɔ 'yi, ɔ 'ke ɔ 'wɔɔn.

XVI A -gblee, le-ε 'bhle'a 'nyñi -ε -ke d̩i a'ba nyɔ
-see'a "yrilisusœ 'wɔɔn yi a, 'inne 'mo-o, 'le abv
'm̩v a'ba nyimie 'ke -yi -n̩i 'le ɔ 'ke 'pvn 'bho -
Lago'ɔ "yigbeyi maa? A se yibo. 'Le -n̩mv 'm̩v,
'le-e -a'a 'nyñɔ 'ke -yi -n̩i 'le vñ 'ke 'pvn 'bho -
Lago'ɔ "yigbeyi maa? -In se yibo.

Kpli -in -n̩i'a ti-ɔ, 'le -Lago 'ye'a -inmv 'la, -de ne 'mv ti

XVII D̩i 'in -za'a -laa 'm̩v, -bho ε -se -mn̩εε ε, le
'in-ɔ tɔ'c *Zezii'a -gl̩gbwɔnyi'a nyv-u -n̩i'a -da
'wee, a nu -kaa! 'In-ɔ 'nv-o na: Nyɔ -a'ba -Koyi
'la'a, 'le ɔ 'ke 'ɔ n̩o "du, -da ɔ 'la -n̩i 'n̩o ɔ, kpli ɔ
-n̩i'a ti, ɔ nyɔtu -sie -kaa! -A'ba -Koyi 'mn̩o, 'nn̩i
nu 'ɛ ɔ -bodi.

XVIII A 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ mu'a *kle 'm̩v 'le -Lago 'ye
'ɔ 'la a, -mn̩co -de -kaa ti! 'Le nyɔ -lrɔ -yɔ'c mu'a
kle 'm̩v 'le -Lago 'ye 'ɔ 'la a, -mn̩co -de 'na ti -lrɛɛ!

XIX A -gblee, -bho nyɔ mu kle 'm̩v o, -bho ɔ -see
kle 'm̩v mu o, 'ɛ -nyna nyɔ ka. Le-ε 'ma-a -zegɛ,
'inne 'mo-o, nyɔ -kpvn -Lago'ɔ gba "yi.

XX 'In-ɔ 'tmvñ'o amv-ε, -ka nyɔ -n̩i'a 'le -Lago
'ye 'ɔ 'la a, ɔ -de -kaa ti!

XXI -Da -Lago 'ka -mn̩co 'la a, 'geyikpaan -in
"du'a? -A'a "du 'ɛ d̩i -a'a -na -tɔɔ ti -le! 'Le, -bho
"yiflɔjolv kati wɔn 'le -in 'ke "kpitit-flo ɔ, nu ε!

XXII A 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ 'ma-a 'geyikpaan 'le -a'ba -Koyi *Zezii *Kliisi 'ke -inmu 'la 'le -in 'ke 'ɔ nɔ "du a, ɔ 'nɔ-o-nu-nu "yiflɔyi 'mu 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. 'Bho 'mno -lreε ε, -yɔ -fɔ'ɔ "kpitı 'le ɔ 'ke ɔ 'la a, -mnɔ "du-o 'ɔ 'geyikpaan, ɔ -ke ɔ 'ke "yi"sisri.

XXIII A -gblee, -ka nyɔ-ɔ de'a "yikmupelv'a 'bhlebhlele, 'ka-a -Lagɔ'ɔ "yu Zezii 'mno'ɔ 'mɛmɛɛ zetie'e amu 'le a'ba "nyinynidı 'mu, 'le, -Lagɔ -bodı, ε-be "yikmupelv'a 'bhlebhlele'ε -ka a -ni'o. 'ɔ nyu a "du'o. 'E dı a -bonyunu'a -zi amu wɔn -le!

XXIV Lotu'a "nynuu-a, 'in-i 'tmuu'o amu-ε, kpli nyɔ'ɔ nyɔ -ni'a ti 'le -Lagɔ 'ye 'ɔ 'la, ɔ -de 'le ε 'mu ti. -Lagɔ -ni'e 'bho-ε ɔ 'ke ɔ -kpa.

Nyifamu -ke -digbanynukpakpi'a "kpidi

XXV A 'ye li-ɔ, nyukpasi -see'a -bhla 'nynɔ kpa ke -ke 'nynukpakpi-ı -see'a -bhla nyna "ti ke, 'bho 'wa "kpi a, -a'ba -Koyi *Zezii'a wlu 'in 'ka amu -bodı 'mu-za, 'in -see ε 'ye, 'le 'mna-a "du'o 'bho 'an wlu. 'An wlu 'mne, a po ı -lokui, -ekedımaa, 'ɔ 'sana 'mu 'in "du'o "yisrεεyi!

XXVI "Yikmuno -a -ni'a 'li'a dı, 'in na: Nyu-υ ku'a nyifa'a 'kpa "yi, υn -de ne 'li ti!

XXVII -Mnɔɔcɔ 'bhle-e 'nynɔ'ɔ? -In -ke 'wa cιcε "yi -le! Nyifayi -in "du'a? -Sie -kaa! -A'a kpa 'nynɔ -le!

XXVIII I -ni'a -kaa 'mu-ɔ, -bho nyukpasudraa kpa 'nynɔ, ɔ -see "nyinynidı nu. 'Le 'nynaakpudraa 'ke nyna "ti a, υn -see "nyinynidı nu -lreε. ε -ni'a -kaa 'mu a, a yibo na nyu-υ kpukpa'a a, -gluuwɔnyi'a sıasiaalı'a -dadudu-u 'bhlu -υ wɔn

"kōmu. 'Mna -see ti'bō a 'ke i wōn'kpa'a dī 'in nu'o a -sie nyifā 'mu.

XXIX 'Lotu'a "nynuu-a, 'in-i 'tmuu'o amu-ε, -a'ba -nōc-č -sie'a 'bho, ε se "yiti-te. 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dī, -ε 'nyaa'a -zian, nyo-č 'bhle'a 'nyoč, 'č "tayi 'č "bhuo "yiti, 'č -vuo 'le 'wa "yisridi'a "se gbo -le! Č zi -Lagōlbhu'a dī -lreε!

XXX Lε 'in-i tč'č amu da -lreε, 'inne 'mo-o, nyu-ν -ni'a "vinamu, 'wa po 'ε "lru -gbeke -le! Un kuku 'muti, un 'ke -Lagōlbhu nu -ka nyo se'a ka "vinamu -ni. Nyu-ν -ni'a 'le 'bubua 'li, 'wa "tayi 'wa "bhi "yiti, 'ε 'piple nu "kpi -le! Un nu -Lagōlbhu! Nyu-ν 'bhle'a li, 'wa "du 'wa dedeli'a dī, 'wa -tbhe -Lagōlbhu "kpi -le! Un nu ε!

XXXI A 'ye li-č, 'in-i 'tmuu'o amu-ε, 'kmu a-a 'ye'a -laa li, ε -ni'e-e tigwənamu. Nyu-ν nu ni'a 'ε li lbhu -u 'ye 'ni "wlili ti, 'wa -pčlu'a kpun i ti -le!

XXXII 'Le 'mna gbo a, 'in -see ti'bō 'le a 'ke 'le 'gwlutipopoε'ε -kpeε'ε wōn 'mu -ni. Nyo -yo 'ma-a nyifayi a, č-č 'zi-e -a'ba -Koyi'a lbhu'a dī 'le č-č nu ε'o, 'le č 'bōč ti č dī 'ke č 'tu nu.

XXXIII 'Le -yo 'ma-a 'nynōbhleyi a, 'nō 'kmu 'mu'a li č-č zi'e gbo; 'le 'ya 'mu č-č 'bōč 'in'e 'nynōč 'tunudī ti. 'Le č 'bōč ti č 'ke -Lagč 'tu nu -lreε.

XXXIV 'E dī č -pčlu 'gble-ε'ε 'mu! -Ka -lue 'mnō 'ka-a, 'nynaakpu-v "ti'a nyna -ke -yu se'a nyo "yi -tbhe'ε nuvudī se le -lue 'mu-ni. -Yu se'a nyimie 'bhle a, -a'ba -Koyi'a 'tunudī 'wa -pčlu 'wla'a "yiti, 'le un 'ke č nyu "du "fia 'wee. 'Le -yu "ti'a nyna a, 'nō 'kmu 'mu'a li, 'nni 'wa -pčlu 'wla'a "yiti. 'Le 'ya 'mu un-u č 'bōč ni'e 'wa

nyimiε'ε 'tunudı ti.

XXXV 'Le 'mna gbo a, ε -se 'in 'ke amu -pɔlu li'kpıkpıle'a dı 'in-i wlu 'na -ko, a'ba "bhi'a -zegε'ε dı mo'o. Le 'in-i 'bɔ'c amu 'mu ti, 'inne 'mo-o, 'le a'ba -pɔlu'a kłe ti, a 'ke 'bho -a'ba -Kɔyi'a -jeyi -na -ka -zegεka.

XXXVI A -gblee, 'bho wɔnkipipobha'aa ⓂFa 7 36 ε 'bhεε'o, nyɔ-c kpa'a 'ɔ "yu nyna, ε 'ke 'ɔ dı "du -lreε.draa -ke 'ɔ "bha 'bhεε wlu 'mu 'le vn 'ke "yicice, vn -se 'tɔ-c 'bhi -ko. 'Le nyukpasu 'ke 'gwlvtipopopo -lreε na, -bho ɔ -see 'ɔ "bha kpa, -ka ε se 'v -bodi "yrili-nmc, ɔ yibo nı-o'o, 'le -bho ɔ "si 'bho, 'le ɔ 'ke yibo -bho vn -see kpukpa, -zvı̄n 'nynaakpu-v 'bhle'a 'le vn-v "ti'a nyna, -bho vn zi i li, ε se "yrili-nmc'ɔ dı, -bho vn kpukpa a, 'ka -nmc'ɔ "yrili. -Bho ɔ popo -kaa 'gwlvti, 'ε dı, -ka ɔ 'bɔ'c ti, vn kpukpa -kaa! -Mnεε -se "nyinynidı -ko.

XXXVII 'Le "bhalrεeke a, -bho nyukpasudraa ce 'ɔ "bha wɔn "kpiti na vn -see kpukpa yi, 'le, -bho 'ɔ -pɔlu -see 'kɔlu 'le 'ɛ "kpi, 'le, -bho nyɔ -see nu na 'wa kpukpa -le, nu a, 'le, -bho ɔ 'bhεε ɔ 'ke 'ɔ "bhuo wɔnyi'bheε 'le ɔ -see wlu -gbaa 'mu -za a, ɔ "du 'ɛ dı, -bho vn cice "yi a, -zegε ɔbɔ nu'o -lreε.

XXXVIII 'E dı, 'in-i 'tmuñ'o amu-ε, -bho nyɔ -ke 'ɔ "bha kpukpa a, ε -nmc'ɔ-c "yrili, 'le, -bho ɔ -see v kpa a, ɔ nu'o -zegε tenyi.

XXXIX A 'ye li-ɔ, gbɔmu'bheɔwlu 'in-i sie'a 'bho, 'inne 'ka-a: -Bho 'nynaakpu'a nyimiε -nı ti a, vn se "yi-flɔ vn 'ke nyimiε -lrcɔ kpa. -Bho 'wa nyimiε 'me 'ya a, "lemnı, vn -flɔ'c-ɔ "yi! Nyɔ 'wa -pɔlu 'bɔ'c ti, vn kpɔ ɔ! E -nı'a -kaa 'mu a,

nyimiɛlre ᵻn-ꝩ 'ye'a -kpa ᵻ a, ɔ "du Zezii'a -gligbawɔnyi'a nyɔ.

XL 'Le, -ka ᵻn -ni'a, ᵻn 'ke -kaa -sie, -bho ᵻn -see nyimiɛlre kpa a, ᵻn-ꝩ 'ye-e ti-wa -mu -ka -zegɛka, 'le ε 'ke 'wa nynatiɛɛ 'mu-zí. Wlu 'in -za'a -laa amu -bodi 'mu a, 'ka-a 'in-i popo'o 'gwlv̤ti 'le 'in yibo'o na 'in 'bhle-e *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mu -lrɛɛ! 'ɛ dí a po 'an wlu -lokui!

VIII

Nmi nyu -za -ni'a kɔkui 'sraga 'mu, *Zezii'a nyu 'bhɛɛ'o ᵻn 'ke ε li'a?

I A -gblee, dí a dede'a 'inmu ti -lrɛɛ 'bho kɔkui'a 'sraganmi'a damu, 'inni 'in-i "du'o "kpi. A na: Nyɔ 'bhɛɛ'o ɔ 'ke ε li'a? 'Ya damu 'in na: A-a 'la-a a'ba "bhi leyriyibomu 'bho -Lagɔ'ɔ -ziadı'a damu, 'le a-a nu'o na, -ka a 'ka nu 'bho 'ɔ -jeyi a, a yibo ne-o'o. -Ziadı mo'o. ε -ni'a -kaa 'mu a, -bho nyu'a díkmɛɛ se amu 'mu -ni, le a-a yibo'a, ε-ε 'po-o amu "je'ε "yibhɛɛɛ -pɔl̤u gbo. Nyu'a díkmɛɛ, 'inne nu ε'o 'le Zezii'a nyu-ꝩ mu'o nya 'bho -Lagɔjeyi.

II A 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ nu'a ɔbɔ yibo'o-o -Lagɔ'ɔ -ziadı 'le ɔ 'ye nyu -lr̤u -zi a, 'ɔ nyɔtu -see -bhla -Lagɔ yibo ke -ka -zegɛka.

III ε -ni'a -kaa 'mu a, nyɔ-ɔ'ɔ 'bhɛɛ'ε 'ɔ "bhuo "yi, 'le ɔ 'ke -Lagɔ'ɔ dí -kma a, -Lagɔ na 'ɔ nyɔ ɔ "du'o.

IV -Yε 'ma-a kɔkui'a 'sraganmi'a lilia'a "kpidı a, 'in na: -A'ba "bhi yibo'o-o na, kɔku 'ka nyɔ'ɔ 'wí 'bhle, ε se -ni. Bhebhelɛ mo'o. -Bho ε -se -Lagɔ -ni -lue 'tin, 'inna 'bhle'e nyɔ'ɔ 'wí.

V -Ziadı mo'o, lı'a -dadudu-u -nı'e 'le yaku "yi -ke 'nco 'bhlu kpa "kpi, 'nnı nyu-ı 'la'a 'wa -lagı, un-ı bubı'o, 'le ı 'bhle'e wənkuə 'bho 'ı "kpi.

VI ε -nı'a -kaa 'mu a, -a-bu tbha'a *Zezii gbo, -a yibo'o-o 'wee na, -a'ba -tıtä -Lagı -nı'e-e -lue, 'nnı -ya'a lı 'wee ti. Gbo 'mnı, 'nnı -ya'a -amu ti -a 'ke 'ı nyu "du. A yibo'o-o -lrəə Zezii *Kliisi 'mu -Lagı -zi -nı'o 'le ı 'ye lı 'wee ti-ya 'le ı 'ye -amu tinielre "nyı. Ω -nı -lue 'tın, 'nnı 'mo-o -a'ba -kɔyi.

VII 'Ka-a ε -nı'e 'mu. ε -nı'a -kaa 'mu-ı, Zezii'a nyvtolv -see -bhla 'ya lıtı'a "kpidi 'mutı'wən ke. Un -see "yritiku ke 'bho 'ı -jeyı'a dı a, -bho un -ka kókui'a 'sraganmi-i li a, 'le ı gbo ε kókoo'ı -ka un-ı bubı'ı -bhla ı-bı kókuisua 'mnı, 'le 'wa -pəlv gbo un-ı nu'o, -bho un li ε, un-ı 'nu-o "nyinynidı 'bho -Lagı'ı "yigbeyi.

VIII A -gblee, -Lagı'ı "du liliε'ε dı, nyı'ı dı'a -nya nı li, 'le 'ı nu 'ı 'tu -lrəə. -Bho -ı'n li ε o, 'ı -nyni le wən. -Bho -ı'n -see ε li o, 'ı nmaze le -lrəə.

IX 'ε dı a 'bhεε'ı a 'ke le"ı le li. ε -nı'a -kaa 'mu a, a "du a'ba "bhi'a dı gba 'mu, nyu-ı -ke a'ba "gwlideε se'a 'mu'bheε -ı -ke -ne 'fıı'n'a 'mu, un -kaa a'ba dı "du un -kaa "nyinynidı 'mu 'kpa.

X-XI 'ε dı a kpe -lue 'ka-a: Nyı'ı -ke "gwlideε 'fıı'n'a 'mu, 'le -ı -ke -pəlv gbo nu'a, -bho nyı li kókui'a 'sraganmi, ı 'nu-o "nyinynidı 'bho -Lagı'ı "yigbeyi, 'le, -ınmı nu'a -ı'n yibo'o-o -Lagı -ziaka, "lemnıı, -bho -ı'n mu 'le kókui'a bubıbudu 'li 'le -ı'n 'ke 'ya 'sraganmi li a, 'ε -nyna -ınmı ka, -bho -a'a -pəlv gbo nu -kaa, 'le ı 'ke ε -ınmı wən "yi 'yee 'le kókui'a bubıbudu 'mne 'li a, 'ε letu 'bhεε'ε ε 'ke ı "maa, 'le, le-ε 'ma-a

"nyinynidı ɔ -bodı a, ɔ 'ke ε nu 'le -a'a dı ɔbɔ 'ke li -lrεε. -A'a 'lotu'a "yu -ke dı Zezii Kliisi 'me'ε ε, -bho -a'a nvnvdı 'mnı "maa nɔ ɔ, ε se "yrili-nmɔ.

XII A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu -ke "gwlidεε 'fūn'a 'mu, -bho -in -see 'wa dı gba 'mu "du 'le -a'a nvnvdı 'ke 'wa -pɔlu gbidiwlu -za a, 'ε "nyinynidıt, Zezii Kliisi -in nu 'ε "lruli -lrεε.

XIII 'Inne 'bhle'e 'nymı'a dı, -bho ε "du liliεfɔfu'a dı 'an 'lotu'a "yu 'ke "nyinynidı 'mu 'kpa a, 'lemnı, ε -nmɔ'cɔ-ɔ "yrili 'in 'ke 'ε liliεtu'a dı 'bhɔ 'le 'in -kɔɔ ɔ "nyinynidı 'mu po.

IX

*Kpli 'in -ni'a ti 'le a'ba "klumu, a popo -kaa
'gwlvti*

I 'Lotu'a "nynuu-a, -ka nyu 'bɔ'c ti vn 'ke 'an nvnvlbhı "tı li"du a, 'in 'wın -i 'bɔ. 'E dı 'in-i "du 'i "kpi. -Mnı 'le, 'in se 'bhεε 'in 'ke li 'wee nu? A -na nı -tɔɔ ti! 'Inmɔ 'Pɔlu -see -a'ba -Kɔyi *Zezii 'ye 'le 'in -see *'ɔ -dalbhoyi "du 'maae? 'Le, 'an lbhı 'in nu'a, ε -se 'ε dı a "du 'ɔ nyu -ko?

II -Ka 'in "du'a Zezii'a -dalbhoyi, -bho nyu -lrvu -see 'wɔn vn 'ke i "yiyibo, a-bee -mnvı yibo nı-o'o, -ekedımaa, lbhı 'in nu'a 'le a'ba "klumu 'le a 'ye'a Zezii "gwlidεε, a 'ye'a 'ɔ nyu "du a, 'inne -tɔ ne'o.

III A -gblee, nyu-v 'bɔ'c ti vn 'ke 'an nvnvlbhı "tı li"du, dı 'in-i zu 'v -bodı 'mu, 'innı mo'o.

IV -A'ba -Kɔyi Zezii'a -dalbhomu -lrvu, -v nu'a 'ɔ lbhı, -ka vn-v nu'a, 'in 'bhεε 'ko-o'o 'in 'ke -kaa nu -ke! 'Le 'an nu ε'o. -Bho 'in -ka 'ɔ lbhı 'le a'ba "klumu-v nu a, 'mna se lilılı'a 'yeka -ni -lrεε?

V*'Piɛlɪ -ke -a'ba -Kɔyi Zezii'a -dalbhomu -lrʊvʊ, vñ -ke Zezii 'mno'ɔ "bhuo'a lenynuubu "we, -da vñ-v kpa'a Zezii'a "dızıgı gwłɔ "kpiti, vñ 'bhle-e 'nync kli -lue -lue. -Bho 'mna 'bɔ 'kɪ -kaa ti, 'in se 'bhɛɛ 'in 'ke -kaa 'lotu'a "yu -lue kpa 'le 'mna -ke vñ 'ke gwłɛ "yitiple -lrɛɛ?

VI "Lemnii 'le, 'mna -ke Banabaası -ni 'sɔn, -abv-a'a "se ε -ce'ε li 'le, -bho -a -ka Zezii'a lbhv-v nu 'le a'ba "klumu 'le -a 'ke ku ce 'le -a 'ke li'a?

VII A 'wɔn-ɔ -bhla kpɛ -lue 'bɔ na nyɔ-ɔ 'mu-o "sroja 'mu 'le ɔ 'ye 'le -ni 'ɔ "bhuo'a svı 'mu'a? Nɔ-ɔ -ke yi "du'o -kpaa 'le, -ɔ'ɔ -za'a 'bho, -ɔ'ɔ li'a? Nɔ-ɔ -ke yi 'bhle'e -bhliigbuŋ 'le -ɔ'ɔ 'na 'ya nyutani'a?

VIII Dı 'in-ı za'a -laa 'mu, ı -see 'an "se 'mu 'wlv. I 'cnı-ε'-ε-ε 'le *-Lago'ɔ gbawlu'a "bɔgv 'li -lrɛɛ.

IX A -gblee, ı-bı gba -Lago "nyı'a *Moyiizi ɔ nyv'a dı, -kaa 'ka-a ε 'cnı-ε'-ε 'le 'ya "bɔgv 'li:

-Bhlii-i svɔsɔ'ɔ lilili, nyɔ'ɔ -po ne kpɔn wɔnyi -le!
-Bho -Lago po 'ε gbawlutu 'le, "lemnii, nmi'a "se ɔ 'ke "yrili"du, 'ε dı ma'a? -Gba!

X -Ale, -a-bv 'ma-a 'ɔ lbhvnuvnu, ɔ 'ke -amu "yrili"du -lrɛɛ'ε dı ma'a? Kın! -A'ba -zegɛ'ε dı ɔ 'le'ε 'na. 'Ε dı 'in-ı nu'o: Nyɔ-ɔ "du'a -kpaalbhv wɔn-e, -yo gwɛ 'ε "yi-e, -bho vñ de "gwli vñ-v 'ye-e lilile, 'ka-a -nmɔ'ɔ "yrili.

XI A 'ye li-ɔ, Zezii *Kliisi'a "dızıgı -a za'a amu -bodı 'mu, ı kɔkɔɔ'ɔ-ɔ -ka nyɔ -lo'a li 'bho -kpaa 'mu. -Ka nyɔ-ɔ za'a 'bho -kpaa 'mu 'le ɔ-ɔ li'a, -ka -lue 'mno ɔ, lbhv -a nu'a 'le a'ba "klumu 'le a 'ye'a -zegɛ 'ye, -bho -a yi amu -bodı 'le -a 'ke nu na a "nyı -amu lilia, nu 'le, "nyinynile -a nu'a?

XII A -gblee, Zezii Kliisi'a "dızıgi'a -zamu -lrub-u 'nu-o 'le a'ba "klumu lbhv, 'le un na a "nyi u lilia 'le a 'ye 'i 'wəon. E -ni'a 'tə -kaa 'mu 'le, -a-bu -zi 'i amu -bodi 'mu -tanyi, leelə 'bhle'e 'nyni 'le -abu -see ε -nu yi'a? 'Le -a -see ε nu. -Bho -a -ka i-bi Zezii'a "dızıgi 'mni 'mu-uzza 'le a'ba "klumu, -a sia-o'o tenyi 'le -a ce'ε ku -a 'ke li. Nyu -kaa nu na -a 'bo ni 'ne-e məni ti'a dı -a nu'o -kaa, 'le 'c wlu -kaa 'plu 'kpa.

XIII A 'ye li-ɔ, a'ba "bhi yibo'o-o -ziaka, -da nyɔ-o nu'a lbhv, 'bho-o 'ɔ lilile-ε 'wlu'o. 'E dı, *-Lago'ɔ bubobhlegbo -ni'a Zelizaleemuu, nyu-u nu'a 'le lbhv, 'le-e un-u li'o. *-Lago'ɔ 'sragazamu -lree, li nyu-u yu 'u un 'ke *'sraga -za, 'ya nmi'a -da un-u za'a 'wa lilili.

XIV -Ka -lue 'mno'ɔ dı, -a'ba -Köyi Zezii Kliisi nu'o na, nyu-u 'kpa'a 'ɔ "dızıgi'a -zazalbhv "yi, nyu un-u tɔ'ɔ, 'wa lilile 'wlu u 'mu!

XV 'Le 'mna gbo a, ε -se a 'ke 'traamu 'inmu le "nyi'a dı 'in-i zi i 'mu -ko. 'Bho -Lagolbhv'a da 'in -see ti'bɔ 'in 'ke un na, nyɔ "nyi 'inmu le 'mu, nu. -Bho 'in nu 'ki -kaa, le-ε -nmɔ'ka "yrili, 'inne 'mo-o 'in 'ke Zezii'a "dızıgi 'muzeε'ε dı 'bho 'le 'in 'ke 'me, 'le, -bho 'in nu nyɔ "nyi 'inmu le 'an lbhv 'mne'ε dı, 'le, 'ε kamu nyɔ 'bheε'ɔ ɔ 'ke 'an 'nyni wən-nyni, 'memee -nmɔ'c-ɔ "yrili, -ε -zi ne'ɔ.

XVI A 'ye li-ɔ, -bho 'in -ka Zezii Kliisi'a "dızıgi-za a, ε -se 'in 'ke 'nyni 'wlu'a kamu -ko. A -gblee, -Lago'ɔ 'bhuo-o nu'o 'in nu ε. 'Le, -bho 'in -see ε lbhvutu nu a, 'in-i 'kpa-a 'yebhe.

XVII 'Le, -bho lbhv 'mne "du 'ki 'an "bhuoka 'ybha 'in 'ke ε nu a, "lemoni 'in 'bheε'ɔ 'in 'ke

lε'ε 'yeyedı zi. 'Le ε se 'tɔ -kaa 'mu-nı. -Lago -tbha 'nε-ε 'inmu'a dı, 'in-i nu ε'o.

XVIII ε -nı'a 'tɔ -kaa 'mu 'le, leelε 'in-i 'ye'e 'bho'a? 'Mna-a'a -ne 'mo-o 'in 'ke "dızıgi 'muza bhubhu, 'in -see le ti'bɔ. ε-bε lbhv 'in nu'a kamu 'in 'bhεε'o 'in 'ke nyu le 'ybhaa 'le 'an po i "da.

XIX A -gblee, 'in -flɔ'c-ɔ "yi, 'in se nyɔ'c "lru 'zɔ -nı. ε -nı'a -kaa 'mu-ɔ, 'le 'in-i ya'a 'an "bhuo 'zɔ nyu 'wee -bodı 'le 'in-i zu 'v -Lago'c wlu -bodı 'mu 'le 'in 'ke nyu'a -dadudu 'bho Zezii'a -jeyi -ya.

XX A 'ye li-ɔ, -da 'in-i nu'a 'le *'Zuifu'a "klumu lbhv a, 'mna-a'a "bhuo'a nuñukpli kɔɔ'c-ɔ 'Zuifuyi. 'In-i 'nu-o -kaa 'le 'in 'ke v jri. Zezii'a dı 'wa gba'a "yikpuen -see 'tɔ 'inmu "yi"sri. Nyu-v kpuñ 'ne "yi, -bho 'in -ka 'le 'wa "klumu lbhv-v nu a, 'ε "yikpuñyi'a -ka 'in-i nu'o 'le 'in 'ke v jri -lrεε.

XXI -Ka -lue 'mno, nyu 'wa gba se'a -kɔ ɔ, -bho 'in -nı 'le 'wa "klumu, -ka vñ-v nu'a, 'ka-a 'in-i nu'o 'le 'in 'ke v jri. A 'ye li-ɔ, -yi -nı'a dı 'an -kpuñ'o -Lago'c gba "yi'a? -Gba! 'Le lε"o le 'mu, -ka Zezii Kliisi 'bɔ'c ti 'in 'ke nu, 'ka-a 'in-i nu'o!

XXII Nyu-v -see'a -bhla "yritiku ke 'bho -Lagojeyi, 'le v -bodı lı-i 'ma-a "nyinynidı, 'an nu i 'le 'in 'ke v jri. 'Kla 'mno 'ka-a, da"o -da 'in-i mu'a a, -bho koo ε -nı 'mu, nyu-v -nı'a 'bho, 'in -ke vñ-v yibo-o -yibo ku 'muñti 'le nyu'a -dadudu 'ke 'puñ -kpayı 'bho -Lago'c "yigbeyi.

XXIII A 'ye li-ɔ, i-bı lı 'wee 'in-i nu'a, 'in-i nu -i'o 'le Zezii'a "dızıgi 'ke ba, 'le, nyu-v 'wɔɔn 'in, -Lago 'ke v 'inmu 'gbaa 'le ɔ 'ke -amu "niti-wuñna.

XXIV A-bee -mnuu se yibo na, plemu mumu'a li-i 'po-o 'le 'kpı 'wee 'le vn-u ple'o, 'le 'wa "klumu'a -lue-e 'wlu'o 'nynı? 'E dı 'in-i 'tmuu'o amu, plemu -yu 'ke ε 'ye -kpayı, a "du 'wa -kaabonyu! A po 'le 'kpı 'le a 'ke 'nynıwluεε 'ye 'bho -Lago'ɔ "troli!

XXV A -gblee, -bho nyɔ 'bɔ ti ɔ -ke nyu 'ke limumu 'le ɔ 'ke 'nynı 'wlu, nyu 'wee 'ke ε nu, vn-u 'za-a lı'a -dadudu kwa gbo 'le 'wa ku 'ke 'mvtikuku. Nyɔ-ɔ 'ye'a nyu 'wee'a nyamna "du mu, 'le vn 'ke ɔ 'nynıwluε "nyı, -bho ɔ 'ye ε, 'ε letu'a -gwle 'mu. -A-bu Zezii'a nyu a, -bho -a -za lı'a -dadudu kwa gbo, -a nu -ε'o 'le -a 'ke 'nynı 'wlu "kɔgwleka 'bho -Lago'ɔ "troli.

XXVI 'Inne 'bhle'e 'nynı'a dı a, 'bho 'mna-a'a damu, -da 'an -polu 'wla'a ti, 'bho-o 'in-i mu'o -kpayı. -Bho 'in -ka mu a, 'an -gbu le. -Bho nyɔ -ke nyɔ -lrɔɔ -ka -kɔtri vɔ ɔ, -ka 'ɔ "bɔtɔ'ɔ 'ɔ popoli, 'ka-a 'in -ni'o.

XXVII A -gblee, 'an *'bhluku -see'a ti'bɔ ε 'ke -Lago 'bho "du, 'inne 'in 'ke wɔnyi'bheε. 'E dı 'in-i za'a lı'a -dadudu kwa gbo, 'le 'in 'ke ε wɔnyi'bheε 'le 'in 'ke -Lago'ɔ 'gwludı nu, 'le 'inmɔ -ke "bhuo-o za'a nyu Zezii'a "dızıgi -bodı 'mu, 'le vn 'ke 'nynıwluεε 'ye 'bho 'ɔ "troli, 'le 'mna-a'a "bhuo -keε ε 'mu-bɔ.

X

A "du a'ba "bhi'a dı gba 'mu, a'ba bvbɔ kɔkui -le!

i A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu-a, le-ε zi'a 'bho -a'ba "na "we -bodı -benyi, 'inne 'in 'bɔ'ɔ ti, 'in 'ke amu 'gwlutipopo: -Da -Lago zu 'v 'geyikpaankwla 'zɔ ɔ, 'bhlukpa vn-u 'la'a Kanaa, vn -ni'a 'le

munamu ὑn 'ke -de a, lε -lue -ke -dayru gvgɔ ɔ, 'le ε 'mu -Lagɔ'ɔ "bhuo -nι'o, -ka ὑn -die'a 'mu 'wee 'le ɔ-ɔ "du 'v "yrili, 'le ὑn 'ye 'Tənnizana cε.

II -Ka nyɔ *batizee-ε'ε 'le ɔ -ke *Zezii *Kliisi-ı "sisri'a "yi, 'ka-a 'le -dayru 'mu -Lagɔ -nι 'nu "kpi ὑn 'ye 'Tənnizana cε ὑn 'ye 'pvn, 'le ὑn 'ye 'wa -jolvgbopoyi *Moyiizi "yi"sri.

III A -gblee, lilih -Lagɔ-ɔ "nyi 'v -i 'wlv'a 'le yaku 'li a, -ka ὑn -die'a 'mu 'wee, ὑn li -i'o.

IV 'Le ὑn-υ 'na'a 'ɔ "ni -lrεε. 'ɔ 'sana 'mu ε-be "ni 'mne -sc'ɔ svkpv 'li. ὑn-υ ὑn'a -kaa a, ὑn -ke «-apliapomu» -na'o 'le ɔ -kɔ'o 'bho 'wa nya. 'Innɔ "nyi 'v 'nanani. -Ka svkpv -nι'a, 'ka-a ɔ -nι'o. ɔ-bɔ 'wa 'mvpεeyi 'mnɔ, 'mnɔ 'mo-o Zezii Kliisi.

V A 'ye li-ɔ, -ka ὑn -die'a 'mu 'wee, 'wa nyɔ -see ε-be -zεge 'mne 'mu-bɔ. I -nι'a -kaa 'mu a, 'wa "klumu'a nyv'a -dadudu -see ti'bɔ ὑn 'ke -Lagɔ "yi"sri, 'le 'wa kpli'a nu 'ɔ 'tu -lrεε. 'Innɛ 'bhle'e 'nyνi'a dı ὑn 'me -nι'e 'le "musa "kpi.

VI A -gblee, 'ya lhtu zi'o 'le i 'ke amu -tɔɔ "gwli po, 'le "nyinyninaagi'a -jolu ὑn kpa'a a, -abu -kaa 'wa ka nu.

VII -Ka 'wa "klumu'a nyvtɔlu bvbɔ'ɔ kɔkui a, a-bee -mnvnu'a nu -kaa -le! -Kaabol'a dı, i 'cnι-ε'ε-ε 'le -Lagɔbɔgv 'li na -Lagɔ'ɔ nyv 'ma-a -kvatalagɔ, ὑn 'ye ε gɔ "yi "du. ὑn-υ li, ὑn-υ 'na nmε 'le ὑn 'ye ε 'mu lete -nι.

VIII 'In-i 'tmvnu'o amu-ε, -ka -a'ba "na "we'a "klumu'a tɔlu 'wlaa'a "bhileee "bhlece wɔnti, v-bu nyv-υ ὑn'a -kaa 'bhεε'ε nyunu'a "du'a -gwli 'son nyunu'a "dui -bue "dui -mɛɛsɔn -gwli -bue 'le ὑn 'ye'a 'bho 'ε "yri "yi -sie zɔ -lue 'tin 'zɔ,

a'ba "du 'wa nyvtu -le!

IX A -gblee, 'le 'wa "klumv'a nyv -lrvv po'a - a'ba -Köyi -Lago nmč 'mv 'le ɔ 'ye'a sanı 'nyñi wɔn 'mv po, ı 'ye 'v nmu 'le vñ 'ye'a 'me ε, a'ba nv -kaa -le -lrεε!

X 'Le "bhalrεε, -ka 'wa tɔlv -lrvv "du'a 'bho - Lago'ɔ da "nyinynika 'le 'ɔ lbhoyi Moyiizi -bodı 'le -Lago 'mnč gbo'a -dalbhoyi 'ye'a yi, ɔ 'ye 'v ti-za a, a'ba nv -kaa -le -lrεεke!

XI A 'ye li-ɔ, nvnvdi 'wee -nv -nv-ε'o, ı 'cnı-ε'o, 'le, -a-bv 'wlv -nı'a *-lebhccnɔcɔ 'li, ı 'ke -amv "dı 'mv "du, -a 'ke -naagı 'bhle.

XII 'Inne 'bhle'e 'nyñi'a dı a, 'in-ı nv'o: -Inmč nv'a, -ka *Izrayεelikəmə nv'a a, -bho ε "du - unmv, -in se 'bhεε -in 'ke -kaa nv a, "du -a'a "bhuo "yrili 'le -in -kaa -Lago'ɔ -jolv "yrili"saka -lrεε.

XIII A -gblee, tidınlı 'wee yi'a amv -bodı 'le ı 'ye'a -zıan 'kpi bhla, 'ya ltu-u 'yi-e nyunyu 'wee -bodı 'le vñ 'bhεε'o vñ 'ke ı wɔnyi'bheε, -ekedımaa, -Lago'ɔ "bhuo 'nv-o na ɔ -ke -a 'ke -na "kəmə. 'Ka-a ɔ 'ke nv 'le tidınlı -ke 'mv ɔ 'ka - amv kwa gbo -za -nı, ı se -nı. 'ɛ dı tidınlı 'ye'a amv "kpi -bhla mv -bhla a, -yi a se'a wɔnyi'bheε yi a, 'ya -kaaboli -see -nv-ε yi, 'le 'ya 'mv 'ɔ "bhuo-o 'ye amv 'kpi 'mv -po mv 'le a 'ke ı wɔnyi'bheε. 'Ka-a ε -nı'e 'mv'a dı, -da 'ya ltu-u 'ye'a amv "kpi -bhla -nı mv, -ka a 'ka -nyna 'le a 'ke ı wɔn 'mv cε ε, 'le a 'ke 'na yibo.

XIV -Bho ε -nı -kaa 'mv 'ya a, dıkmalotu'a "nynuu-a, "lemnıı, a ple kɔkui'a bvbɔε li!

XV A 'ye li-ɔ, -ka nyɔ-ɔ za ka -naagıbhlemv dı -bodı 'mv, dı 'in-ı za'a -laa 'mv, 'ka-a ı -nı'e amv

-bodi. Dı 'in-i 'ye'a 'mu-za mu a, a -na nı -tco ti!

XVI -Bho -a -ka *-Lago'c kpoceililile-e li -a'ba -Koyi Zezii Kliisi'a 'nynı 'mu, -a 'po-o -Lago 'sεε -a 'na'a 'e duvεen, o-bo Zezii -ke nymo-o 'wla'a ti 'le o 'ye'a 'me -a'ba dı, ε-be duvεen 'mne'e 'nanaa-a nu'o -amu 'c "yisisrimu 'mu. 'Le, "floc -a cice'e ti -a bhete'a gbo, -a po'a -Lago 'sεε, -a li'a -lreε, o-bo Zezii Kliisi 'me -nı'a 'bho nyvyrilbhaatu "yri -a'ba dı, 'e lilia-a "sisri 'nɔ -amu "yi -lreε.

XVII 'Ka-a ε -nı'e 'mu'a dı, -a -nı 'wee, -a-bu "du'a 'c nyv, -bho koo -a -die 'mu, nyɔ -lue 'tın -a "du'o. -Ekedımaa, "floc -lue 'tın -a'ba 'wee cice'e ti, -a 'gble'e 'mu, 'le nyɔ'o nyɔ-o kpa'a 'c ne.

XVIII A'ba "bhi popo Izrayεelıkomu'a dı 'gwluti! Un-v 'lbha-a nmi 'le un-v za 'nı *'sraga 'mu -Lago -bodi. -Yı li'a i-bı 'sraganmi 'mnı -mnvv -ke -Lago "sisri'e-e "yi.

XIX-XX 'Mna-a dede'e-e amu ti, 'sraganmi nyunyo-o za'a kɔkui'a dı 'le, koo ε -za'a 'zɔ'c? -Ka 'mna nu'a: Kɔku 'ka nyɔ'c 'wı 'bhle, ε se -nı. Bhubhuyiti'a le mo'o. -Ziadı mo'o. ε -nı'a -kaa 'mu a, 'sraganmi nyɔ-o zı 'i -bodi, "nyinynidi'a -zuzu -bodi o-o nu i'o. -Bho o -ka -kaa-a nu a, o -ke i "sisri'e-e "yi. 'Le 'mna gbo a 'in -see ti'bɔ a -ke i 'ke "yi"sisri.

XXI 'Inne 'bhle'e 'nynı'a dı 'mna-a nu'o: -Bho nyɔ -za nmi 'sraga 'mu 'c kɔkui'a dı, 'le, -bho o -ke ε -ε li 'le kɔkui 'mnı'a -budu 'li, -in -ke 'c li ε -le! -Ekedımaa, -in se 'bhεε -in 'ke "nyinynidi'a -zuzu'a liliε li-o, 'le, -a'ba -Koyi Zezii'a -ne -abu-v li'a, -in 'ke ε li -lreε. -Ka -lue 'mno 'ka-a -in se 'bhεε -in 'ke "nyinynidi'a -zuzu'a nmo 'na-o, 'le, -a'ba -Koyi'a -ne -a bhete'a gbo -a 'na'a a, -in 'ke

ε 'nanamu yi -lreε.

XXII 'Lotu'a "nynuu-a, -a'ba -ke kōkui'a "sisri "yi -le 'le -a -kaa -Lago 'ce -tbha! -Ale, a-bee -mnuu -bodi 'le, nyunyu 'bhεε'ε-ε -Lago wɔnyi'a?

A yibo -naka, a -kaa a -bonyunu "nyinynidi 'mu po

XXIII A -gblee, a'ba "klumu'a nyotolu na un 'bhεε'o un 'ke li 'wee nu. Kun, -ziadı mo'o. ε -ni'a -kaa 'mu a, 'ya 'wee se nunu'a "yiti-nmo. A 'bhεε'o a 'ke li 'wee nu -kpıun-č, -yi -see'a a -Bozezii'a nyɔ nya -kpa yi 'bho -Lagojeyi, a ple i li!

XXIV -Bho ε -ni -kaa 'mu a, nyɔ"o nyɔ'č zi 'č "se'ε -zegε'ε dı -le, o zi 'č -bonyunu'a dı -lreε!

XXV A -gblee, -ye 'ma-a 'pəlunu'mi'a "kpidı a, -bho ε "du 'sraganmi 'le a -see ε -li yi o, -bho ε -se ε -ko o, a'ba 'cri i 'muti, a'ba -pəlu'a zegbe 'mu 'bho 'ε "kpi -le! A -flo'č-č "yi, a de i a 'ke li.

XXVI A 'ye li-č, 'bhlukpa -ke le"o le-ε -ni'a 'bho 'ε 'kpi, -ε -see'a -a'ba -Köyi -Lago'č le, ε se -ni.

XXVII Nyɔ-č -se'a-a *Zezii'a nyɔ, -bho č 'la amu lilidı 'bho 'č "bhli 'le a 'ke mu a, nmi a-a 'ye'a -li mu, -bho ε "du kōkui'a 'sraganmi 'le a -see ε -li yi o, -bho ε -se ε -ko o, a'ba 'cri i 'muti, a'ba -pəlu'a 'kolu 'bho 'ε "kpi -le -lreε! Le"o le č-č 'ye'a amu "yi-tč mu, a li ε!

XXVIII 'Le, -bho a -Bozezii'a nyɔ 'tmuu amu, č 'ke na: Nmi -nεε, 'sraganmi mo'o. Un bvbč -ni 'nε-ε kōkui 'mu, nu a, č-bč -ke "bhuo-o "duu 'nε "yriti, le-ε 'ma-a "nyinynidi čbč -bodi, a -kεε ε nu'a dı a'ba li ε -le!

XXIX A -gblee, -bho koo 'ε liliđi se "nyinynidu kli'bhe a -bodi -di, -yo 'tmuu'a amu, -ka o popo 'ne 'gwluđi "nyinynika'a di a'ba li ε -le!

'Le a 'bhεε'o a 'ke na: Le-ε "sri'a 'inmu "yi, 'in 'ke nu, 'in na, -bho 'in se 'ε -jolu 'bhle, ε -nmɔ'c-č "yrili'a? Leedu a-a nu'o 'inmu -bodi, 'in -Bozezii'a nyɔ -kaa "nyinynika 'gwluđtipopo, 'an li ε -le'a?

XXX Lilile -ke di 'mna po'a -Lago 'sεε 'in li'a 'le, leedu nyɔ 'ke 'inmu 'ε di "yikpa'a?

XXXI -Bho a'ba -tɔɔ -ni -kaa, a 'bhle-e 'gi. ε -ni'a -kaa 'mu a, 'mna-a 'tmuu'o amu-ε, le-ε 'bhle'a 'nyni, 'inne 'mo-o, -bho a 'ke li o, -bho a 'ke le 'na o, le"o le a 'ka nu, le-ε 'ka -Lago'č 'nyni "yi'bheε, 'ε "sε a 'ke nu!

XXXII A 'ye li-č, -bho koo ε "du *'Zuifuyi o, 'le o -se 'Zuifuyi o, 'le ε 'ke Zezii'a -glıgba -Lago -kɔ'č "du o, a'ba "tuu 'le 'wa nyɔ "nyinynidu'a nūnamu -le -lrεε!

XXXIII -Ka -lue 'mno, 'mna-a'a "bhuoka -lrεεke a, 'in-i 'po-o 'le 'kpi, 'le, da"o -da 'in-i mu'a a, -bho koo ε -ni 'mu, nyu-v -ni'a 'bho, 'in -ke vñ 'ke ku 'mvti yibo -yibo. 'In-i nu -ε'o -tɔ, ε -se 'an "sε'ε -zεgε'ε di -ko 'ni, nyu'a -dadudu'a -zεgε di mo'o -lrεε 'le vñ 'ke 'pvn 'bho -Lago'č "yigbeyi. 'Ε di a -za 'an kpli "sεlι!

XI

I -Ka 'mna-a za'a Zezii Kliisι'a nūnuđi "sεlι, a nu 'an ka 'le a 'ke 'le 'an 'bι -za!

Kpli -ke 'mu 'nynukpakpi -ke nyukpasi 'ka -Lago bvbɔ -ni

II A -gblee, 'an 'lotu'a "nynuu-a, 'le 'in -bodi, kpli a -ni'a ti, i-i 'nu-o 'unmu 'tu. A-a 'zi-e 'an dì 'le li 'wee 'mu, 'le, li nyu -tɔ'c' 'unmu 'le 'in 'ye 'i amu -tɔ o, a-a "du 'i 'bho -ziaka.

III A 'ye li-ɔ, 'traamu 'tɔ, dì -lru 'in 'ke amu -bodi 'mu-za. Nyɔ -yɔ 'ma-a *Zezii *Kliisi'a 'bhleyi, 'inno 'mo-o -Lago. Nyukpasu'a "lrugayue 'mo-o Zezii Kliisi. 'Le 'nynaakpu gbo a, 'wa nyimiɛ 'mo-o 'wa -klagba.

IV A -gblee, -bho nyukpasu"o nyukpasu -ka *-Lago wɔn gbo-o po 'le o -ka 'ɔ wlu 'm̄uti-iza, 'le o 'ke le "lru "kpi 'bhle a, Zezii Kliisi 'ma-a 'ɔ -klagba, 'inno o -see 'bho "du.

V 'Le, -bho 'nynaakpu -ka -Lago wɔn gbo-o po 'le un -ka 'ɔ wlu 'm̄uti-iza 'le un -see ləa ɔFa 11 5 'Le 'wa "bhlibhlukpa "kpi, -yranynu-v bhla'a le "lru "kpi, 'le, -ka un-v "du'a 'bho 'wa nyimiɛ, nyu 'ke 'na yibo.

VI 'Le, -bho 'nynaakpu -see 'wɔn un 'ke le "lru "kpi -bhla, un ce 'wa "n̄imn̄i, 'inne -nmɔ 'nu 'tɔ "yiti o! -Bho 'nynaakpu'a "n̄imn̄icee -ke 'wa "lru'a tiwl̄ee 'bhle d̄n 'mu 'ya a, 'leminu un "jri le "lru!

VII A -gblee, -Lago -ya'a-a nyukpasu ti 'ɔ gugɔboyi 'mu, 'le o "du 'ɔ 'ɔ 'kpi'a 'jina "kpi. 'Inne 'bhle'e 'n̄yñi'a dì, 'bho -Lago'ɔ wɔngboponamu o se 'bh̄ee 'ke le "lru "kpi -bhla. 'Le 'nynaakpu -mnvvu gbo a, 'wa ne se -kaa -ni. Ubv-v 'mo-o 'wa nyimiɛ'ɛ "kpi'a 'jina.

VIII-IX A 'ye li-ɔ, a'ba "bhi yibo'o-o, -ka, 'bho nyunyu'a tiyinamu, ε -se 'nynaakpu -Lago -ya'a ti -tanyi-ɔ 'le ε -se v 'mu o -za'a nyukpasu, 'le o 'ye 'ɔ ti-ya 'nynaakpu'a dì -ko. -Gba! Nyukpasu

ɔ -ya'a ti -tanyı-ɔ, 'le ɔ 'mu ɔ -za'a 'nynaakpu, ɔ -yu 'v-v ti nyukpasu'a dı.

X 'Inne 'bhle'e 'nynt'a dı 'in nu'o 'nynaakpu -bhla le "lru "kpi, 'le, 'wa nyimie 'ma-a 'wa -klagba, -ka vñ-v "du 'ɔ 'bho, nyv 'ke -kaa yibo, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu 'ke i yibo -lree 'le i -kuv v likpu.

XI I -ni'a -kaa 'mu a, -a-bv -ke -a'ba -Koyi "sisri'a "yi, -a yibo'o-o na, -ka 'nynaakpu'a "se -se'a-a le -bho ε -se nyukpasu'a dı, -ka -lue 'mnc 'ka-a nyukpasu'a "se -se le -ko, -bho ε -se 'nynaakpu'a dı,

XII -ekedımaa, -ka -Lago "luo'a - antanyınyukpasu'a -gbıyue 'mu 'le ɔ 'ye'a - antanyınyunaakpu ti-ya a, -ka -lue 'mnc 'ka-a, nyukpasi 'wee 'wlu'a a, vñ-v yi ni'e 'nynaakpu 'mu 'le vñ-v ni'e ti. -Lago -ya'a li 'wee ti, 'ya 'wee 'mo-o 'ɔ lbhv.

XIII A-bee -mnvv -bodı 'le, ε -nmɔ'c-ɔ "yrili 'bho -Lagoɔ wɔngboponamu 'nynaakpu 'ke "lru wɔn-flɔ'c?

XIV A -gblee, -gwłoka "cicı nyukpasu se "lruvlan "yiti-nmɔ. -Bho ɔ 'bhle ε "yi 'le, ε -se -kaa-a dındı?

XV -Bho ε "du 'nynaakpu-v 'bhle 'ε "lru, ε-ε 'po -v 'jina "kpi. -Lagoɔ "nyı -v "numnidɔndırı 'le i 'ke 'wa "lru "yi-ka.

XVI 'Lotu'a "nynuu-a, dı 'in -za'a -laa 'mu, -bho nyɔ -lroɔ nu ɔ 'ke 'bho 'ya "kpi depo -ni a, 'in na, -bho -abv -ke Zezii'a -glıgbı 'gbvv "lru, 'ka-a -a nu'o.

-Ka nyc 'ka -a'ba -Koyi'a *kpɔcelilie 'mutilili

XVII A -gblee, le -lree 'in-i 'tmuu'o amu. Ebe 'mne 'mu, a'ba kpli se "kpiwɔɔnka -ni. -Bho a 'gbuu "lru, a 'ke -Lago bvbɔ o, kpli -ke 'mu a-a nu ni 'ne ε, 'ya nu a'ba "bhi -zegε "lruli. 'Kla-a a-a nu'a di 'in-i kpa'a amu di "yi.

XVIII A 'ye li-ɔ, nyu na, -bho a 'gbuu "lru 'le a -ka -Lago-ɔ bvbɔ o, a'ba 'nynumu a 'gble-ε'ε 'mu-ε. -Bho 'in popo ni 'gwłuti, 'le 'mna gbo ε 'bhεε'o ε 'ke -ziadı "du. A'ba "klumu'a nyutɔlv 'bhεε'o un 'ke ε nu.

XIX Kin, 'muciceε 'ke 'bho a'ba 'nynumu -ni, 'le, a'ba "klumu'a nyuzig̊i -Lago-ɔ 'wɔɔnɔ 'kpi, nyu 'ke u yibo -ko?

XX -Bho a 'gbuu "lru 'le a 'ke "kpibhetelilili -ke -a'ba -Koyi *Zezii *Kliisi'a *kpɔcɛliliε -dalue -li -ni, -ka -a'ba -Koyi 'mnɔ "si'a 'nyni a 'ke ε nu, a -tbhe 'ne-ε "kpi.

XXI A -gblee, un na, 'le a 'ke 'bho linamu ti"si a, a'ba fufuo. A'ba "bhi'a "yigləlili -ke a yi'a a, a-a 'de-e 'ya -nynanyna 'mu. -Bho a gwe lilia "yi a, 'ka-a a'ba tɔlv zi'e lilili -ke nmo'ɔ "kale "yi 'le a -ni'e -culɔɔ, 'le a'ba -lruu 'bhle'e 'mu 'li.

XXII A-a "titra'a -kaa li 'le, a se "bhlegbo 'bhle? A se 'bhεε a 'ke 'le -li -ni ke-ɔ, 'le a 'ke yi? A se yibo na, -bho a -ka -kaa-a nu a, a -bonyunyu -Lago nu'a Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu 'mu, a-a 'nyu 'u 'mu-ε? A'ba "klumu -yu se'a le 'bhle, a 'bɔ-ɔ ti a 'ke u dün "yi 'lbhaa'a? Koo 'in 'ke amu "yi'le'ε? 'In 'ke amu -bha ma'a? -Gba! 'Mna 'ke amu di "yikpa mo'o!

XXIII A 'ye li-ɔ, -a'ba -Koyi Zezii'a kpɔcɛliliε'ε "kpidi'a -tɔtɔli, 'ɔ "bhuo-o nu ε'o -ɔ sie 'i -amu li. 'Le, -ka o sie 'i -amu li 'tin, 'ka-a 'mna -tɔ

'nı amv. 'Inni 'mo-o, glu -ye gwε-ɔ, 'le -a'ba -Koyi Zezii 'ye'a 'ɔ tu'a nyv -jeyi "nyı-ε 'le vñ 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mε ε, ε-be "matv -lue 'mne ε, ɔ -ke *'ɔ -namv -nı linamv 'le ɔ 'ye "fłɔɔ 'mυ"luo,

XXIV ɔ 'ye 'ɛ dı -Lago 'sεε po, ɔ 'ye ε -jiɛ "yi ticicε -nı, ɔ 'ye ε 'ɔ -namv "nyı 'le vñ 'ke ı li, 'le ɔ na: ε-be "fłɔɔ -nεε, 'inmɔ 'ye'a a'ba dı 'mε mυ a, 'inmɔ mo'o, 'an ku mo'o. A nv 'ɛ lətu "kɔmukɔmə! 'Inne 'ke amv 'an dı 'gwlvtipopo.

XXV A -gblee, vñ gwε'ε lilia "yi a, ɔ "luo'o-o duvəen'ε "kɔrv 'mυ, ɔ 'ye v ε -jeyi "nyı 'le ɔ na: Nmɔ-ɔ -nı'a ε-be "kɔrv -nεε'ε 'limv a, *-ybheybhetitelre -Lago -ke nyunyu bhla'a a, 'ɛ 'mυyibole mo'o. ε-be nmɔ 'mne, 'an nymɔ mo'o. -Ka 'in-ı "nyı'a amv nmɔ -nεε, a nv -kaa "kɔmukɔmə! -Bho a -ka 'ɛ nmɔtu-u 'na a, -ka 'in-ı 'ye'a 'mε mυ a'ba dı, ε 'ke 'na amv 'gwlvtipopo.

XXVI A -gblee, -a'ba -Koyi'a wlu ɔ sie'a -amv li, 'innı 'ka-a! 'ɛ dı, -bho a -ka "lru-u'gbuu 'le a 'ke 'ɛ lililetu li, a 'ke 'ɛ nmɔtu 'na a, a popo 'ɔ 'mɛmɛdı'a 'zɔ 'gwlvti "kɔmv, 'le a 'ke -kaa nv 'le ε 'ke 'ɔ leyincc 'kpi bhla.

XXVII 'Inne 'bhle'e 'nyñı'a dı, nyɔ-ɔ li'a 'ɔ "fłɔɔ, 'le -ɔ 'na'a 'ɔ nmɔ 'mne, 'le, -ɔ nv'a -kaa, ɔ -see 'ɔ 'bho "du, -a'ba -Koyi 'mñɔ-ɔ 'mε -nı'a 'bho nyvyrilbhaatu "yri, -ɔ -ke nymɔ-ɔ 'wla'a ti, 'innc ɔ -see le 'la'a dı ɔ-ɔ kpvn nı'e 'ɔ "bhuo -zigle.

XXVIII 'ɛ dı, nyɔ-ɔ 'ka ε-be "fłɔɔ 'mne li 'le -ɔ 'ka nmɔ 'mne 'na a, ɔ "du nyɔ-ɔ 'crɛ'ε 'ɔ "bhuo 'mvti -ka -zegɛka!

XXIX A 'ye li-ɔ, nyɔ -yɔ li'a -a'ba -Koyi Zezii'a "fłɔɔ 'le ɔ 'ke 'ɔ nmɔ 'na "yribhuo 'mvti a, 'le ɔ-ɔ zrɛ 'nı lilile "yı, 'le, Zezii'a 'mɛmɛɛ -ke 'ɔ

nymɔ-ɔ 'wla'a ti, -i 'ma-a 'ya 'muyiboli, -bho 'ɔ -polu -see dı lezıza 'bho 'ya "kpi a, -zidle ɔ-ɔ ya'a 'ɔ "bhuo "kpi.

XXX 'Ka-a a-a nu'i'a dı a, "gwizimu'a -dadudu -ni'e 'le a'ba "klumu, 'le nyɔplan 'ye amu "yi'wlu un 'ye 'me.

XXXI -Bho -a 'cre 'kı -a'ba "bhi 'muti -ka -zegeka a, a -see 'kı -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ -zidle wɔn'kpa yi.

XXXII A -gblee, -bho ɔ -ya -amu 'kleyeeɛ "kpi, ɔ-ɔ "du-o -amu "lru "yi, -a -ke nyɔ-vu se'a -Lagɔ yibo -kaa gbobhete 'le 'ɔ -zidle -kaa -amu kpvn.

XXXIII 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı a, 'lotu'a "nynuu-a, -bho a 'gbvuv "lru 'le a -ka "kpibhetelilili -ke -a'ba -Kɔyi'a kpɔcəlilileɛ li a, a'ba sisie -le! A fufuo 'le a 'ke ε -dalue -li -ni.

XXXIV -Bho nyɔ -nyni 'mu li a, ɔ li 'le 'ɔ "bhli ke-ɔ, 'le ɔ 'ke yi 'le 'bho a'ba "lrugbvunamuv a'ba -naagi -kaa 'le lilileɛ dı gbo-vuo. -Bho a nu -kaa a, "lemlı a'ba "lrugbvuvɛ 'mne-ɛ 'ya-a a'ba "bhi -Lagɔ'ɔ -zidle "kpi.

Dı 'in-i za'a -laa 'mu, 'in 'gwe-ɛ "yi. -Da 'in-i 'ye'a 'le a'ba "klumu -ni -ni mu a, 'le, li -lru -yi -sie'a 'bho, 'in 'ke i "lru"du.

XII

*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a lbhvunu kpi

I A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, 'kpi *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu-u "nyı'a nyu 'le un 'ke -Lagɔ'ɔ lbhv nu, 'bho 'ya damu, 'in 'bɔ-ɔ ti 'in 'ke 'tɔ i amu -bodi gbozıza 'le a 'ke i 'muti'wɔn.

II A'ba "bhi yibo'o-o, -da a -see'a -bhla *Zezii yibo ke a, "nyinynidı'a -zuzu -kɔ'ɔ amu 'lru 'mu

'le i-i "tuu'o amu, 'le, kɔkui -yi'a -fɔ'c o, -yi'a wlu'a wɔn, a-a 'wla'a 'ya bvbɔe wɔnti.

III 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a di a, 'in-i wi 'i amu "yiti 'le a 'ke -zuzu 'muti'cre, 'le, -bho ε "du -Lago'c Lisaazuzu -ziaka, a 'ke 'na yibo. 'In na, nyɔ-o wlu ni'a -Lago'c Lisaazuzu'a wɔnkue 'mu, o se 'bhɛɛ c 'ke *Zezii tuti-bhla! 'Le nyɔ se 'bhɛɛ c 'ke Zezii 'c -Koyi 'la, -bho ε -se -Lago'c Lisaazuzu -ni no 'mu.

IV A 'ye li-o, 'kpı -Lago'c Lisaazuzu 'mnc-o -nyi'a -Lago'c nyu un 'ke 'c lbhu ti-nu -ni, i -die'e-e "yi, 'le 'c Lisaazuzu 'mnc-o "bhuo -ni'e -lue 'tin.

V A -gblee, lbhu "we -a'ba -Koyi Zezii-i "nyi'a 'c nyu 'mu, i -se -se, 'le o-bo Zezii 'mnc-o "bhuo -ni'e -lue 'tin.

VI Lbhu "we 'mu'a nuvusu -die'e-e "yi -lrɛɛ, 'le -Lago -lue 'tin 'mnc-o -ni 'nu 'mu 'wee 'le un-u nu i'o.

VII A -gblee, 'c nyu 'c 'c nyu 'c Lisaazuzu-u po'o 'kpı 'mu 'le o-c-o "nyi u i 'o 'le un 'ke un -Bozezii'a nyu 'kpa "yi po.

VIII A 'ye li-o, -ka o-c 'gble 'i -lue -lue, 'kla-a 'ka-a: Li nyɔ -lue se'a yibo, o-c "nyi 'c 'ya yiboe 'le o-c-z i 'mu 'le o-c "nyi'e -lrc -naagizege 'le o yibo'o li'a nuka -ke di'a 'mu zaka. -Lago'c Lisaazuzu 'mnc-o -ni -lue 'tin, un 'mu 'ya liu.

IX 'Le Lisaazuzu -lue 'tin 'mnc-o "nyi'e -lrc "gwlideɛ 'kpı, 'le -Lago'c zi ni 'e 'le i 'mu o-c 'c nu'o *wɔnkuli. O-bo -lue 'mnc-o "nyi-e -lrc nyugipokpi.

X C -c "nyi-e -lrc wɔnkuli'a nuvua'a 'kpı, o-c "nyi-e -lrc -Lago'lu'a 'mutizalbhv'a 'kpı, o-c

"nyi-e -lrəcə -zuzu'a 'məticrəkpi, 'le, -bho ε "du -Lagə'c Lisaazuzu -ziaka, ɔ 'ke ı yibo, "sesiwlu nyi se'a yibo, ɔ-ɔ "nyi-e 'ya 'kpi 'le ɔ-ɔ po ı'ɔ, 'le ɔ-ɔ "nyi-e -lrəcə 'kpi 'le ɔ-ɔ za'a wlu 'mnı 'zə.

XI ɔ-bo Lisaazuzu -lue 'tın 'mnı, ɔ-nu ɔ-nu lı 'wee 'mnı. -Ka 'c -pələ 'ybha'a a, 'ka-a ɔ-ɔ 'gblee 'nı nyi "o nyi "yiti.

*Zezii'a nyi -ke ɔ "sisri'a "yi, nyi -lue vən "du'o

XII A -gblee, a'ba "bhi yibo'o-o na nyunyo'c ku -nı'e-e -lue 'tın. 'E li'a lı -die'e-e "yi 'le ı kpəkpəvn'o ti 'wee. -Ka -lue 'mnı 'ka-a, -a-bv -ke *Zezii *Kliisi "sisri'a "yi, -a "du'o nyi -lue.

XIII A 'ye li-ɔ, -a-bv 'ma-a 'c nyi 'mnı, -bho -a "du *'Zuifı o, -bho -a -se 'Zuifı -ko o, -bho -a "du 'geyikpaan o, -bho -a se v "du o, -a'ba 'wee -Lagə po'o *'c Lisaazuzu 'mıv 'le ɔ 'ke -amu 'mıv "yi. 'ɔ Lisaazuzu 'mnı, ɔ-nu ɔ-nu ε'o 'le -a 'ye nyi -lue 'tın "du. -Zıgı ɔ-ɔ "nyi'a -amu, ınnı -Lagə 'mnı nu'o -amu "lruli 'wee, 'le ı-ı 'pıple'e -amu "kpi.

XIV 'Inne 'bhle'e 'nyi'a dı nyi 'se 'bhəεε ɔ 'ke ku li'a le ku 'la. Lı-ı "sri 'ε "yi, ı -die'e-e "yi.

XV 'Le, -bho bhıv nu 'kı, na: 'Mna -se -kuta -ko'a dı 'ın se ku "yi"sri, nu, 'le, ε 'lε'ε -kaa'a dı ε se ε 'tɔ "yi"sri'a?

XVI 'Le, -bho -loku na 'kı: 'Mna -se "yri -ko'a dı 'ın se ku "yi"sri, nu, 'le, ε 'lε'ε -kaa'a dı ε se ε 'tɔ "yi"sri'a?

XVII 'Le, -bho ku li'a li'a kłε "du 'kı "yri 'le, koo -loku'a lbhv 'ke -nv-ε'ε? 'Le, -bho 'ε 'wee "du 'kı -loku 'le, 'mna -mnεε'ε lbhv 'le'a?

XVIII 'Le ε -se -klaa -ko! -Lago -ya'a nyunyɔ ti,
ɔ "du-o 'ɔ ku li'a lı li. -Ka ɔ 'ybha'a 'tın, 'ka-a ɔ
"du 'i li -lue -lue.

XIX 'Le, -bho 'ε 'whee "du 'kı ku li'a le 'le, nyɔ se
'bhɛɛ ɔ 'ke ε ku 'la.

XX 'Le ε -se -klaa -ko. Ku li'a lı -die'e-e "yi, 'le
ku -ye 'bhle 'i kwa -nı'e -lue 'tın.

XXI I -nı'a 'tɔ -kaa 'mυ a, "yri se 'bhɛɛ ε 'ke -kuta
"yrili-gbu na: 'In -see -ınmυ ti'bɔ, nu. 'Le "lru se
'bhɛɛ ε 'ke -bhopu "yrili-gbu na: 'In -see -ınmυ
ti'bɔ, nu -lreɛɛ.

XXII ε -se -klaa -ko. A -gblee, 'le nyunyɔ -bodi
ku li'a lıtoope "yri -bhla'a a, -bho ı "sete, nyɔ se
'bhɛɛ ɔ 'ke ti-nı.

XXIII -Yı 'ma-a ε 'mυ'a lı "yri -see'a tikpuñ 'bho
nyunyɔ -bodi, -a -nmɔ 'nı-i kwa 'mυti. 'Le, -yı
"yri se'a "kpiti-nmɔ ɔ, -a -nmɔ 'nı-i kwa 'mυti
-lreɛɛ 'le -a "du'o 'ya dı gba 'mυ.

XXIV A 'ye li-ɔ, -yı -nmɔ'ɔ "yrili, -a'ba "zize nı.
-Lago 'de-e 'bho nyunyɔ ti 'le -Lago 'mνɔ 'ke 'ɔ
ku'a dı zi 'whee. -Yı "yri -see'a tikpuñ, ɔ 'bɔ-ɔ ti ı
'ke 'bho "du-ε -lreɛɛ.

XXV ɔ 'nυ-o -kaa, 'le, 'bho ku'a damu 'ε 'fɔ -lue -
kaa 'bho "du-ε 'le ε 'ke -lreɛɛ 'mυ-zı, 'le, -ka ı -die'a
'mυ, ı 'ke kwa 'mυti-nmɔ-ε.

XXVI 'ɛ dı, -bho li -ka nyɔ-ɔ "vuvlo a, 'ɔ ku'a kle-
ɛ sia'o, 'le, -bho nyɔ -nmɔ 'ɔ ku li'a le -lue kwa
'mυ ti a, ε-ε 'nυ-o -zegɛ 'ɔ ku'a kle "lruli.

XXVII A-bee -mnıvu a, -ka nyunyɔ'ɔ ku -nı'a -lue
'tın 'le ε 'mυ'a lı -die'a "yi, -ka a -die'a 'mυ, 'ka-a
a "du'o Zezii Kliisi'a -glıgba 'le a'ba nyɔ"o nyɔ
'bhle'e 'bı -lue -lue.

XXVIII 'Inne 'bhle'e 'nyı'a dı -Lago de'e
'ɔ -glıgba 'mνe nyı "lruti -lue -lue ı 'ke

'c lbhv nu. "Yizanyu-υ 'mo-o -yu 'bhle'a *Zezii'a -dalbhomu'a lbhv, 'sçnnu 'mo-o -Lagç 'mnc'c wlu'a 'mutizamu, tannu 'mo-o Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu'a -Lagɔwlu'a -tɔmu. 'Bho үbu-a'a lemu, 'bho-o *wɔnkult'a nɔmu -ni'o, ɔ-ɔ "nyi-e nyu -lrvv 'kpi 'le үn-υ "gipo'o nyu, 'le -lrvv "du'o ngazengazemu'a -kpamu. ɔ-ɔ 'po-o nyu -lrvv 'kpi 'mυ 'le үn-υ po'o 'wa -Bozezii'a nyu -jolu gbo. 'Le ɔ-ɔ "nyi'e nyu -lrvv 'kpi, 'le, "sesiwlu үn se'a yibo a, үn-υ po i'o.

XXIX 'Bho 'mno 'tɔ 'le, -ka үn -die'a 'mυ 'wee, Zezii'a -dalbhomu үn "du'a? -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, -Lagç 'c wlu'a 'mutizamu үn "du'a? -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, Zezii'a -glıgb'a'a -Lagɔwlu'a -tɔmu үn "du'a? -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, үn 'bhle-e 'kpi үn 'ke wɔnkulu nu'a?

XXX -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, үn 'bhle-e nyu'a "gipokpi 'mυ'a? -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, "sesiwlu үn se'a yibo, үn-υ po i'a? -Ka үn -die'a 'mυ 'wee, үn-υ 'za-a wlu 'mni 'zɔ'c? A -gblee, -Lagç -c "nyi-e nyɔ'o nyɔ 'c "yiglɛlbhv.

XXXI 'Lotu'a "nynuu-a, -Lagç 'c Lisaazuzu'a 'kpi -yi 'bhle'a 'nyni, a zi 'ya dı! 'Bho -yee'ε "kpi 'in 'ye'a 'bho, 'inni 'ka-a! 'Le a 'ke 'na nu a, -ka -nmç'c "yrili tenyi, 'in-i 'ye 'tɔ-ɔ amu 'na -tɔ -mu 'le a 'ke -kaa -na.

XIII

'Kpi -Lagç "nyi'a -amu, 'le nyu'a dıkmee-ε 'wlu'a -Lagç 'mυ, ε 'mυ ε 'ke -nu-ε -ni

^I A -gblee, nyu'a dıkmee-ε 'wlu'a -Lagç 'mυ, 'innee nyɔ 'ke ti'bɔ. "Sesiwlu nyu se'a yibo, -bho i "du nyunyu'a wlu o, -bho i "du -Lagç

gbo'a -dalbhomu'a wlu o, -bho nyɔ -ki ı-ı po a, -bho ɔ se ɔ -bonyunu'a dıkmee 'mu'btle a, 'ɔ nyunyɔtu kɔɔ'c-ɔ -klemagbalu-u wlu bhebhe. 'ɔ wlu'a kpvn 'le nyu'a -loku 'mu ti. -Ka nyɔ-ɔ tbha'a ka bhebhenete "yi, 'le 'ɛ wlu-u "lrεɛ'ɛ ka, 'kla-a ɔ -nɔ'o.

II 'Le *-Lago'ɔ Lisaazuzu 'bhɛɛ'ɔ ɔ 'ke -ınmu -Lago'ɔ wlu'a 'mvtizeɛ'ɛ 'kpı "nyı, 'le -ıñ 'ke li 'wee yibo, 'le, -Lago'ɔ "sra-a "zize'a "yi'a "bhi, -ıñ 'ke ı yibo, 'le -ıñ 'ke -Lago'ɔ "gwlideɛ'ɛ 'kpı 'btle, li-ı -kmu'a "yi 'bho nyu'a "yigbeyi, 'le ı 'ke -ınmu 'mu'cwɔmnu ɔ, -bho -ıñ se -ıñ -bonyunuɔ'c dıkmee 'mu'btle a, bhebhele -ıñ nu'o.

III -In 'bhɛɛ'ɔ -ıñ 'ke -Lago'ɔ dı "du, li 'wee -ıñ 'btle'a a, -ıñ 'ke ı "pvanmu "yiti'glee 'fia, 'le -ıñ 'ke 'ɔ dı "du -ıñ 'ke sin, -ıñ 'ke 'mɛ ε, -bho -ıñ se -ıñ -bonyunuɔ'c dıkmee 'mu'btle a, -ıñ -see 'bho le 'yee yi.

IV A -glee, nyɔ -yo -Lago po'a dıkmee -pɔlɔ 'zɔ ɔ -c-ɔ 'ku-o "gwli 'le ɔ-ɔ-nmɔ 'ɔ-limu wɔn. -Yı - ɔ - see'a ti-nı yi, -mnı 'ka-a: 'ɔ 'btle 'ɔ -bonyunu'a "munynı 'li, 'ɔ "plin 'le 'ɔ 'bhɛɛ'ɛ 'ɔ "bhuo "yi.

V Nyɔ-ɔ 'btle'a dıkmee 'mu, 'ɔ 'lbhaa nyɔ dıñ "yi, 'ɔ zi 'ɔ "bhuo'a "se'ɛ dı, 'ɔ 'btle 'ce 'mna "yi, 'ɔ 'bhlee nyɔ 'liti.

VI Nyɔ-ɔ 'btle'a dıkmee 'mu, -bho 'ɔ -bonyunuɔ 'ye dı 'le ɔ 'ke "nyinynidı nu o, 'ya 'lbhaa nɔ 'bvbua "yi. Lı-ı nu'a ɔ -bonyunuɔ -zegɛ "lruli 'le -ı 'kɔ ɔ -kpa ɔ 'ke -Lago'ɔ 'gwlvıdı nu, 'ya 'bvbua ɔ-ɔ 'li'o.

VII -Bho koo dı -nı 'le ı 'ke ɔ -bodı yi, ɔ-ɔ 'bhɛɛ 'bho-ɔ -bonyunuɔ'c dı'a dı. -Bho koo 'ɔ -bonyunuɔ'c dı ɔ nu ɔ kwa gbo, 'le ɔ

-bodi ɔ-ɔ ku'o 'liti. -Bho nyu -zo ɔ d1 -bodi 'mu, 'kpi'a -wa nɔ "yiti, 'le ɔ-ɔ ku'o 'kpa "yi.

VIII A 'ye li-ɔ, d1kmεε-ε 'wlu'a -Lago 'mu, 'ε -sɔ gbo. -Lago'ɔ wlu'a 'mutizeε'ε d1-i 'ye-e 'bhɔ-ε -mu. "Sesiwlu nyu se'a yibo ɔn-ɔ po'a, 'ya d1-i 'ye-e 'bhɔ-ε -mu -lreε. -Bho -a mu 'le -Lago gbo 'le yaku 'li, 'bho-o i-i 'ye -nu-ε -ni mu. 'Bho 'mnɔ ɔ, -Lago'ɔ d1-a yiboe, -a -see i ti'bɔ yi -lreε.

IX A -gblee, 'traamu 'tɔ ɔ, -a se -bhla 'ɔ d1 'wee yibo ke -ka -zegεka. Wlu -y1 -a za'a 'muti, i-i 'ple-ε "kpit.

X I -ni'a 'tɔ -kaa 'mu a, -bho -a mu ɔ gbo 'le yaku 'li, 'le ɔ 'ke -amu 'ɔ d1 'wee -tɔ, -a 'ye-e -nu -mu na: D1 'wee -a yibo'a 'le 'bhlv kpa "kpi, i se lε 'mu'btle.

XI A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu-a, a'ba "bhi yibo'o-ο "dana'a kpli ɔ -ni'a ti. -Bho nyɔ "du "dana a, 'ɔ -wluwlusu o, -ka ɔ-ɔ popo'a 'gwluti o, 'le ɔ-ɔ 'wɔn'ɔ li 'muti o, "dana'a nvnvd1 mo'o. -Bho ɔ 'kpa 'tɔ nyunyɔ ɔ, ɔ 'wlu-o "yreeyid1 'mu.

XII -Ka -lue 'mnɔ ɔ, 'bho -Lago'ɔ yibonamu "dana -a "du'o -bhla. 'Bho -Lago'ɔ damu li -a yibo'a a, -a -see i 'mu-gwe. I kɔɔ'ɔ-ɔ -ka nyɔ-ɔ popo'a 'le kpɔtiyena 'li. 'Traamu 'tɔ, -a'ba -gwe 'ɔ d1 'mu -ziaka. -Bho zo -lue 'zɔ -a 'ye ɔ li'ye mu -gezee! 'ɔ -nɔɔ -yεε 'li'a yiboe -mnεε ε, -a -see ɔ "kpi-gwe ke -bhla. -Ka ɔbɔ yibo'a -amu pepe, 'ka-a -abu-ɔ 'ye ɔ yibo mu -lreε ε-be -nɔɔ 'mnε ti.

XIII 'Ka-a i -ni'e 'mu'a d1 a, 'lotu'a "nynuu-a, -Lago'ɔ "gwlidεε-ε, 'ɔ 'gwluyikue -pɔlɔ kpvn'a ti, -ε -ke "yri'a 'b1-i 'ye'a 'wlu mu a, ib1 -ke nyu'a d1kmεε-ε 'wlu 'ɔ 'mu, i -ni tan 'mn1, 'inn1 'bhle'ε

'nynı, -ı se'a "tiinamu 'bhle. 'Le 'ya ''klumu -ye
-zi'a 'bho wən 'muti, 'inne 'mo-o dıkmee.

XIV

*'Kpi -Lago-č "nyı'a nyu -ı po'a *Zezii'a -glıgba
'kpa 'yi, a zi 'ya di*

I A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, a 'bə ti 'le -Lago 'ke
'č nyu'a dıkmee 'le a'ba -polu 'zə po "kəmə! 'Kpi
*'č Lisaazuzu-u "nyı'a nyu, vən-ə nu nı'a -Lago'č
lbhu ti, a 'bı ı ti -lrəe! 'Le -ye -ke dı a 'ka zi tenyi,
'inne 'mo-o 'č wlu'a 'mutizee'ε 'kpi.

II A 'ye li-č, "sesiwlu nyı se'a yibo, -bho -Lago'č
Lisaazuzu "nyı ı 'ya 'kpi, -bho ı -kı ı 'mu-ə wlu
nı a, -Lago -bodi ı-č zı ı 'mu. E -se nyunyu -bodi -
ko. -Lago'č Lisaazuzu "tuu no'o, 'le, -kaabowlutu
nyı 'č wən'č 'muti, ı-č zı ı 'mu.

III 'Le, nyı -yo za'a -Lago'č wlu 'muti, nyunyu
-bodi ı-č zı ı 'mu, ı 'ke v "dı 'mu "du 'le ı 'ke v
'kpi "yi po, vən 'ke 'mutikuku 'bho -Lago'č -jeyi.

IV A -gblee, "sesiwlu nyı se'a yibo, nyı -yo wlu
nı 'ni 'mu, ı "bhuo'a 'kpi-ı 'kpa'a "kpi 'le ε-ε nu
'č -zegə "lruli. 'Le, -yo za'a -Lago'č wlu 'muti, ı
-bodi a, əbə-č 'po-o *Zezii'a -glıgba 'kpa "yi 'wee.

V 'Le 'mna -bodi a, 'in 'bə-č ti, "sesiwlu nyı se'a
yibo, -Lago'č Lisaazuzu 'ke amu 'ya popoa'a 'kpi
"nyı "fia 'wee. E -nı'a -kaa 'mu a, le -ke "bhuo 'in
'bə-č ti -lrəe, 'inne 'mo-o, a 'ke -Lago'č wlu 'muti-
za. A -gblee, "sesiwlu nyı se'a yibo, nyı-č wlu nı
'ni 'mu, -yo za'a -Lago'č wlu 'muti a, ı 'bhε-ε "yi
ı 'ye ı -zi. -Bho vən 'ke 'mu 'bhεε 'ya a, "lemnı, ı
wlu ı-č po'a a, ı -zi ı 'zə 'le ı 'ke Zezii'a -glıgba
'kpa "yi po -lrəe.

VII A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu-a, 'le 'in 'ke amu -bodi yi, -bho 'in -see amu -Lagɔwlu'a -tɔtolizig̊i -tɔ ɔ, 'le, li a se'a yibo, -bho 'in -see i gbɔziza 'le 'in 'ke i amu -tɔ ɔ, li -Lagɔ -tɔ'c 'inmu da, -bho 'in -see i amu -tɔ ɔ, 'le 'in 'ke amu -bodi -Lagɔ'c wlu 'mvti-za -lreɛɛ ε, 'le, -bho, "sesiwlu -a se'a yibo, 'in -po -ni ni amu "lruli 'le, leele ε 'in nu'o 'tɔ amu -bodi'a?

VIII A -gblee, 'in 'ke amu 'ε "yi -lue -po. Tu nyu-υ bhle ni'a 'mu'a wlu, 'ya litu, -bho ε "du -gbakɔbheyi o, 'le ε 'ke -dɔdɔ "du o, -bho nyu-υ bhle ni 'mu'a wlu "cakpa 'mu 'le, nyɔ-ɔ 'ye -i 'mvti'wɔn -mu'a? 'Le 'lu -ye υn bhle'a, ε-ε 'ye-e yibo-ε -mu'a?

IX 'Le, legle -bho -ε wlu'a 'le nyu-υ mu'a tu 'mu 'le, -bho 'ε wlu -ka gbɛn, le ε-ε "si'a 'nyni, -bho nyu'a 'win i 'mvti 'le, υn-υ 'ye-e tu 'mu -mu -mu'a?

X 'Ka-a a'ba dı -ni'e 'mu -lreɛɛ. "Sesiwlu a se'a yibo, -bho a -ki ı-ı po, -bho nyu se i 'mvti'wɔn ɔ, bhebhelə mo'o. ε -nmɔ'c-ɔ "yrili, wlu nyu-υ 'wɔn'ɔ 'mvti, a 'ke i po.

XI A -gblee, wlu-u -ni'a 'nɔc 'kmu 'mu, i -se -se. -Ka ı -die'a 'mu, i 'bhle-e 'kpu "fia.

XII I -ni'a -kaa 'mu, -bho nyɔ -ke nyɔ'c 'wuwɔn wlu 'mvti, leele ε-ε nu'o 'wa nyɔtu -bodi'a? -Bho ɔ -ki ı-ı po a, υn-υ 'lila-a "sesinyu. -Bho a -ka 'mvti'wuwɔn, ε -nmɔ'c-ɔ "yrili.

XIII 'Ka-a a'ba dı -ni'e 'mu -lreɛɛ. -Ka a -die'a 'mu a -smua'a-a 'mvti, 'le a 'bɔ'c ti, 'kpı -Lagɔ'c Lisaazuzu-u "nyt'a nyu, υn 'ke -Lagɔ'c lbhu nu, a 'ke 'ya -dadudu 'ye. 'E dı, -yi 'ka Zezii'a -glıgba 'kpı "yi -po -ni, a 'bɔ -mnui'a "bhi ti -lreɛɛ!

XIII 'Ka-a ı -ni'e 'mu'a dı a, "sesiwlu nyɔ se'a yibo, nyɔ-ɔ 'ye'a 'ya 'kpı -o po 'ı a, o 'ybhaa -Lago 'ya 'muzeε'ε 'kpı!

XIV Le -ke dı 'in 'le'ε -kaa, 'inne 'mo-o, -bho -in -ka wlu 'mni-ı po, -a'a -zuzu ε-ε nu'o -zegε "lruli, -ye 'ma-a -a'a -naagi -mnεε -ni'e-e 'tin.

XV 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı, leelε -in 'ke nu'a? -In 'ke 'le -Lago'ɔ Lisaazuzu'a wlu 'mni 'mu *-Lago wɔn gbo -po -ni, 'le -a'a -naagi 'mu -in 'ke o wɔn gbo po -lreε. -In 'ke 'ɔ Lisaazuzu'a wlu 'mni 'mu -bhle -ni 'le -in 'ke -a'a "bhuo'a wlu 'mu -bhle -ni -lreε.

XVI -Bho ε se -kaa 'mu-nı a, -bho -in po -Lago'ɔ Lisaazuzu'a wlu 'mni 'le -in 'ke -Lago 'seε po 'le, nyɔ-ɔ se'a 'e lətu "yri yibo ke, 'le -ɔ -ni'a 'bho a'ba "klumu, ɔ-ɔ 'ye -ı 'bu'wɔn -mu 'le o 'ke: *I -ni -kaa 'mu, nu'a? O se 'bhεε, dı -in -za'a 'mu, o 'ke ı 'muti'wɔn.

XVII Kın, -a'a 'seεpowlu -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili -kpıun -mnεε-ɔ, 'ε -kpa -in -bonyunyɔ.

XVIII A -gblee, "sesiwlu 'in se'a yibo, 'in-ı po -ı'o, 'le 'in 'ye a -ni 'wee 'mu-zı. 'E dı 'in-ı po'o -Lago 'seε.

XIX ε -ni'a -kaa 'mu a, -bho Zezii'a -glıgba 'gbuu "lru a, wlu-u se'a "yiti-te ʊn-ı 'wɔn'ɔ 'muti, ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili 'in 'ke ı po, 'le, 'in 'ke ı -Lagowlu'a -tɔtɔlizıgi -tɔ, 'le, "sesiwlu 'in se'a yibo, 'in 'ke ı po, ε 'ye 'ya -gbogboyoko -zi.

XX 'Lotu'a "nynuu-a, a'ba 'gwlutipopoe'ε -ni "dana'a ne'ε ka -le! A popo nyunyɔka 'gwluti! -Bho ε "du "nyinynidı'a nınamu a, "yreetı-ı se'a le "yri yibo, a -ni 'wa ka, 'le a -kaa "nyinynidı nu!

XXI A -gblee, -kaa 'ka-a ɿ 'cn̩-ɛ'ɛ 'le -Lago'ɔ
"bɔgv̩ 'li na:

-A'ba -Kɔyi -Lago na: 'Lɪkpʊ po'a "sesiwlu, 'innu
'in-ɿ 'ye -ya mu 'le vñ 'ke 'an nyu wlu -bodi
'mu-za. 'Le, -bho koo 'in -zi -ni "sesinyu
'mu 'le vñ 'ke v wlu kpa a, vñ -see 'inmu
-lokui-po yi.

'Kla-a -Lago 'lɛ'o.

XXII 'Lotv'a "nnyuu-a, 'ka-a ε -ni'e 'mu'a d̩i a,
"sesiwlu nyu se'a yibo, 'ya 'muwlunɛ, -Lago'ɔ
"nyi 'ɛ nyɔ, 'le, nyu-v se'a Zezii *Kliisi "gwlide,
ε 'ke v le -tɔ, 'le, -ka ɔ se'a 'wa "klumu -ni, 'ɔ
'cɛkuta -ni 'nu "kpi, vñ 'ke ɿ yibo. ε -se nyu-v de'a
Zezii "gwli see'a d̩i, ɔ-ɔ "nyi ε nyɔ 'ni -ko. Nyu-v
de'a Zezii "gwli see, 'wa d̩i ɔ-ɔ "nyi'e nyu 'ɔ wlu'a
'mvtizeɛ, 'le, -ka ɔ -ni'a 'bho 'wa "klumu, vñ 'ke
ɿ yibo. 'ɔ "nyi ε nyɔ, nyu-v se'a Zezii "gwlide'a
d̩i.

XXIII I -ni'a 'tɔ -kaa 'mu 'le, -bho Zezii'a -gligba
'gbvv "lru, 'le, "sesiwlu vñ se'a yibo, nyu 'wee
'ke ɿ -ponamu -ni, nyɔ-ɔ se'a 'ya letu "yri yibo
ke 'le ɔ 'ke ɿ ti'bɔ, 'le "bhalrɛeke nyɔ -lrcɔ-ɔ se'a
Zezii "gwlide, -bho ɔ pa 'le a'ba "klumu 'le ɔ 'ke
ɔ -kaa li'ye 'le, ɔ -see amu -sabhe 'mu 'ye yi?

XXIV 'Le, -bho a -ni -Lago'ɔ wlu 'mvtizanamu,
'le 'ɔ nyɔtu 'ke a'ba "klumu yi a, li ɔ -ni'a 'mu,
vñ-v 'za-a 'ɔ "sra gbo, 'le ɔ-ɔ yibo'o 'ɔ "bhuo'a
"nyinynidi "yi. I-bi wlu 'mn̩i "sii 'nɔ-ɔ le 'mu.

XXV A -gblee, 'le 'ɔ -pɔlv̩ 'zɔ'ɔ "sra 'ke "piemu
'kpa a, "lemn̩i ɔ-ɔ 'po-o -Lago 'kolri wɔnyi glu, ɔ-
ɔ bvbɔv̩ cɔ-ɔ 'le ɔ-ɔ wa'a wɔnti gbaa na ɔ -ni'e-e
'le a'ba "klumu -ziaka.

Dilikpʊɛn-ɛ 'ka 'bho *Zezii'a -gligbawɔnyi -ni

XXVI 'E dı a, 'lotu'a "nynuu-a, le a 'ka 'tə nu a, 'inne 'mo-o, 'le a'ba "lrugbuunamu, 'le a'ba "klumu'a -lue-e -lue 'ke -Lago'c 'nynt'a "yibheele -polu "kpi 'bhle, 'lu o, -tötəwlu o, -Lago'c datçəle o, "sesiwlu o se'a yibo, 'e popoa o, 'e 'zozee o. Lı 'wee a-a 'ye'a -kaa -nu mu, i "du lı-i 'ka *Zezii'a nyu 'kpa "yi po!

XXVII "Sesiwlu nyu se'a yibo, 'ya pomu -ni 'le a'ba "klumu 'ni? E -nmə'cə-c "yrili 'le nyu 'son -ke tan 'ke -wlu -lue -lue, 'le nyə 'ke wlu 'mnı 'zo-za 'le ε 'ke 'bho -tri.

XXVIII -Bho ε -ni -kaa 'mu, -bho wlu'a 'muzayi se 'le a'ba "klumu -ni a, "lemnı, -klaabonyu 'mnı "mu wən, 'wa wlu -ni nyu "yigbeyi -le! -Bho vən cə kpc 'le vən 'ke i po 'bho -Lago'c "yigbeyi.

XXIX 'Le, nyu-v za'a -Lago'c wlu 'muti -bodi -lrəε ε, 'wa 'son -ke tan -wlu, 'le nyu -lrəv 'ke i 'muti'cre, -bho ε "du -Lago'c Lisaazuzu -ziaka 'le vən 'ke i yibo.

XXX I -ni'a -kaa 'mu a, -bho nyə -ka -Lago'c wlu 'muti-iza, 'le, -lrəcə-c -de'a ti 'bho a'ba "klumu, *-Lago'c Lisaazuzu 'ke o le da -tə -lrəε, -antanyuñ "kçə wlu "yiti 'le əbə 'ke -wlu!

XXXI A 'ye li-ç, -jolu -fıç'cə-c wən 'le a 'ke wlu 'muti-za -lue -lue, i 'ke nyu -tə 'le i 'ke v 'kpa "yi po.

XXXII Nyə -yo 'bhle'a -Lago'c wlu'a 'mutizee'ε 'kpi, o 'bhəe 'ne-ε wənyi!

XXXIII -Ekedımaa, -Lago'c 'mo-o Dılıkpənlagə. C -see wlakaawlaka ti'bə.

XXXIV 'Le 'nynułkakpi -mnuu -bodi a, 'le Zezii'a nyu-v 'gbuv'a "lru, v-bu -ni'a 'le 'wa "klumu, -ka 'nynułkakpi 'wee -lrəv-v nu'a 'le Zezii'a -glıgbi

'wee -lru wonyi, un kpvn -kaa d̄i li! 'Wa po zre -le! Ε se -kaa ti-nmo 'le un 'ke -wlu. Un -ya 'wa "bhi 'z̄o 'bho nyukpasi'a "yigbeyi! 'Wa "du -klagba 'bho u-bee'a damu -le! 'Ka-a -Lago'c wlu 'lε'o.

XXXV -Bho un 'b̄o ti un 'ke le 'muti'wɔn o, -bho un -ke 'wa nyimie nyni 'le "bhlegbo ti, 'le un 'ke o tidede. Ε se "yrili-nmo 'le 'nynaakpu 'ke 'wa -klagba lizi 'le un 'ke 'bho Zezii'a nyu'a "yigbeyi -wlu -ni.

XXXVI 'Le a-bee -mnvv 'le, a-bu -Lago'c wlu 'wlu'o 'mu-ae? -Ale, a-bee'a "se ε 'wlvv'o "yi'a?

XXXVII 'In-i 'tmvv'o amu-ε, -bho nyɔ nu, o 'bhle-e -Lago'c wlu'a 'mutizeε'ε 'kpi 'le o 'ke na, 'kpi 'c Lisaazuzu-u "nyi'a nyu un 'ke -Lago 'mno'c lbhu nu, o 'bhle-e 'ya -lru, o de "gwli na, li 'un-i 'cn̄i'a, 'in-i po'a -laa amu -jeyi, -a'ba -Kɔyi'a wlu mo'o!

XXXVIII 'Le, -bho nyɔ 'ybha o 'ke i "yriti-po a, a -po no "yriti -lreε!

XXXIX I-bi d̄i 'wee -nu'a damu a, 'an 'lotu'a "nyuuu-a, a 'b̄o -Lago'c wlu'a 'mutizeε'ε 'kpi ti, 'le, "sesiwlu nyu se'a yibo, nyu -Lago'c Lisaazuzu-u "nyi'a 'ya 'kpi 'le un-v po 'i a, a'ba 'kaa nu 'mu -le!

XL Le"o le a-a nu'a 'le a'ba "lrugbvunamu, a nu ε -ka -zegeka 'le d̄ilikpvn 'mu!

XV

*Zezii *Kliisi'a glusɔdi

I 'Lotu'a "nyuuu-a, *Zezii'a "d̄izigi 'in -ya'a amu -bənyi, 'nni 'in 'b̄o'c ti 'in 'ke i "yiglu-za 'le a'ba -pɔlu gbo -lreε. I-bi "d̄izigi 'mni, a kpvn -i'o -gli 'le a 'ye i 'li ti-de.

॥ A -gblee, -ka 'in -zi 'i amu -bodi 'mu, -ka 'in
"si'a 'nyni, -bho a kpun ni -kaa "yi, 'le i 'mu a
'pun-o'o 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. -Bho ε -se -mneε
ε, "lemnii a'ba Zezii'a "gwlideε 'mne, bhebhelε
mo'o.

III-IV A 'ye li-č, lı 'in 'cian'a, 'ya -antanyılı 'in -
tɔ'č amu, -yi 'bhle'a 'nynı tenyi, 'innı 'mo-o, Zezii
*Kliisi 'me-o'o -a'ba "nyinynidı'a di. Č 'me'ε ε,
nyu nmaze 'no-č ti, 'le 'č 'mewı 'son, 'ε tanzo, o
-s-č-č glu 'le 'memu'a "klumu 'le č 'ye ti-nı -lreɛ.
'Ka-a 'ya 'wee 'cnı-ε'ε 'le -Lagobögü 'li see.

V A -gblee, o -ss'c' glu -lreeka, o -tɔ-ɔ'-c' "bhuo
 *'Piɛl̩ "yi -antanyi ke-o, 'le, o-bo 'Piɛl̩ 'mno -ke
 o *-Bozezii'a -dalbhomu -yu -sie'a 'bho, o 'ye a 'c'
 "bhuo "yi-tɔ.

VI U-bee'a ne zi'a a, 'lotu'a "nynuu'a -dadudu -lrvvv-v 'bhεε'ε vñ 'ke nyv'a "du -lue -gwli -muu lizi, 'innu o -tɔ'c 'ɔ 'bhuo "yi 'bho -gbaa -lue 'mv. Ubu 'mnu, 'wa tɔlv 'me-o'o 'le 'wa -dadudu -ni'e ti -zian.

VII I zi'a -kaa a, 'ɔ -dalbhoyi Zaakı c -to-
"bhuo "yi 'le ɔ 'ye 'ɔ -dalbhomu'a 'wee 'ɔ "bhuo
"yi-to.

VIII 'Wa 'wee -gwe'ε "yiti a, 'le ɔ 'ye 'mna gbo
'mu 'bhoo. 'E zo mne ti, 'in koo'c-o "yu-u -see ku
-c-'wlu. 'E letu 'gete'e-e 'unmu ti.

IX A -gblee, 'le 'ɔ -dalbhomv 'wee'a "klumv, 'ɔ -dalbhoyi'a 'nyñi'a "cokonu -gbe 'in 'bhle'e "kpi. 'In se "yiti-nmc vñ 'ke 'inmv ε-be 'nyñi 'mne'ε "bhuo 'mv 'la -ni, -ekedimaa, nyv -Lago -ko'c -u 'ma-a Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyv, 'innu 'in kla'a nyanı 'mv.

X A 'ye li-ɔ, kp̩li 'in -ni'a -laa ti, -Lago'ɔ 'sana 'mu 'in -ni'e -kaa, 'le, -zegɛ ɔ nu'a 'inmu 'lruli, ε -se bhebhelɛ -ko -ziaka. A -gblee, 'in 'nu-o lbhu tenyi 'le 'in 'ye 'in -Bozezii'a -dalbhomu 'wee 'mu-zı. Ε -se 'mna-a'a "bhuo'a 'nyutikukue 'mu -ko 'nı, -Lago'ɔ 'sana 'mu 'in -nu -ni ne'o.

XI I-bı dı 'wee 'mnı, 'ka-a ı -ni'e 'mu'a dı a, -bho ε "du u-bee-e kpa'a Zezii'a "dızıgi o, 'le ε 'ke 'mna "du o, ε se dı 'bhle. Wlu -lue -a'ba 'wee-e za'a 'mu, 'innı a de'e "gwli.

'Memu'a glusɔε'ε "kpidi

XII A -gblee, -ka -Lago -za'a *Zezii *Kliisi 'memu'a "klumu 'le ɔ 'ye'a ti-nı -lrɛɛ, -a -zı 'ı-ı amu -bodi 'mu, 'le, leedı a'ba "klumu'a nyutɔlu nu'o nyu-u 'me'ε -see glu -sɔ yi'a?

XIII -Ka nyutɔlu 'mnı 'le'ε -laa, -bho 'memu -see 'kı glu -sɔ yi -ziaka, "lemnı, -Lago -see 'kı Zezii Kliisi'a "bhuo glu -za yi 'le 'memu'a "klumu.

XIV A -gblee, 'le, -bho ɔ -see 'kı glu -sɔ ɔ, 'ɔ "dızıgi -a -ya'a amu se 'kı le 'mu'btle, 'ɔ "gwlideɛ a 'btle'a -polu gbo se 'kı le 'mu'btle, 'ya 'wee mo 'ko-o bhebheli.

XV A 'ye li-ɔ, 'le, -bho ı -ni 'kı -kaa 'mu a, "lemnı 'bho -Lago'ɔ damu -abu ce 'ko-o sıñ, -ekedımaa, -a 'tmuñ'o-o nyu na, ɔ -zo 'ɔ-ɔ glu 'le 'memu'a "klumu 'le ɔ 'ye ti-nı -lrɛɛ.

XVI A -gblee, -ziadı mo'o. -Bho -Lago -see 'kı 'memu glu -za yi a, -mnı, Zezii Kliisi -mnɔɔ -lrɛɛ, ɔ -see ɔ 'kı 'le 'memu'a "klumu -za yi.

XVII 'Le 'memu'a "klumu, -bho ɔ se 'kı glu -sɔ ɔ, "lemnı bhebheti'a dı a de ɔ 'ko'o "gwli, 'le a'ba "nyinynidi -ni 'ko'o amu "kpi "kɔmu.

XVIII A -gblee, -bho ε -nɪ 'kɪ -kaa 'mʊ a, nyʊ-ʊ de 'ɔ "gwli, -ʊ 'mɛ'ɛ ε, ʊn 'mɛ 'ko-o'o -bhla 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

XIX A 'ye li-ɔ, -bho -a de Zezii Kliisi -pɔlu "yi 'le ɔ 'ke 'kɪ -amu -kpa 'nɔɔ 'bhlukpa "kpi'a "sɛ 'le -a -see 'kɪ yaku 'li -mu yi a, "lemnu, 'le nyʊ 'wee'a damu -a'ba ngazedı kpun 'ko-o wɔn.

XX 'Le ı se -kaa 'mʊ-nɪ. -Lagɔ -zɔ 'ɔ-ɔ glu 'le 'mɛmʊ'a "klumʊ -ziaka 'le ɔ -nɪ'e ti 'kɔgwleka. ɔ-bɔ 'mo-o glusɔmʊ'a nyamna. 'ɔ glusɔɛ 'mne, 'inne tɔ'ɔ nyʊ, nyʊ -lruv-ʊ 'mɛ'ɛ ε, ʊn-ʊ 'ye-e glu -sɔ -mʊ -lrɛɛ, 'le ʊn 'ke ti-nɪ "kɔgwleka.

XXI A -gblee, *Adaa -ya'a 'mɛmɛɛ 'nɔɔ 'kmʊ 'mʊ. ε 'yi-e 'tɔ 'le nyʊ 'ke ε tu wɔn 'mʊ lu'a dɪ a, Zezii Kliisi 'nʊ-o -kaa'a kamʊ, nyʊ-ʊ de 'ɔ "gwli -ʊ 'mɛ'ɛ ε, ʊn-ʊ 'ye glu -sɔ mʊ 'le ʊn 'ke ti-nɪ "kɔgwleka.

XXII A 'ye li-ɔ, nyʊ'a kłɛ "du-o Adaa'a "nyuuu'a "nyuuu. ɔ 'mɛ-ɛ'ɛ dɪ a, ʊn-ʊ 'mɛ'o 'wee. -Ka -lue 'mno, nyʊ-ʊ -ke Zezii Kliisi "sisri'a "yi, ɔ -nɪ'e-e ti "kɔgwleka'a dɪ ʊbu-ʊ 'ye ti-nɪ mʊ "kɔgwleka -lrɛɛ.

XXIII 'Le 'ɔ glusɔɛ'ɛ dɪ -ke 'wa glusɔɛ'ɛ dɪ 'ke kpɔkpɔ 'mʊ -nɪ mo'o. Zezii -mnɛ, ɔbɔ -cs'ɔ-ɔ glu 'le ɔ -nɪ'e ti "kɔgwleka, ɔ-ɔ 'mo-o glusɔmʊ'a nyamna, 'le, zɔ -ke ti ɔ-ɔ 'ye'a le -yi mʊ a, nyʊ-ʊ 'ma-a 'ɔ -nʊ, -Lagɔ-ɔ 'ye -ʊ glu -za -mʊ 'le ʊbu 'ke ti-nɪ "kɔgwleka -lrɛɛ.

XXIV A -gblee, -bho εbɛ 'mne -gwɛ "yi a, -ye kɔ'ɔ 'tɔ 'bho, 'inne 'mo-o, nyʊ-ʊ 'bhle'a wɔnkuɛ 'le yaku "yi, Zezii Kliisi -i 'ye-e 'ya 'wee wɔn'lbha -mʊ 'le ɔ 'ke ı "kpi -nɪ. -Bho nyʊ 'ye 'ɛ letu li a, 'kmʊ-ʊ "tii-e "yi, 'le ɔ 'ke 'wa nyʊ'a -kɔkɔɔ 'ɔ -tita

-Lago -tbha.

XXV A 'ye li-ɔ, -nɔɔ -ke ti Zezii Kliisi-ı 'ye'a le -yi
mu a, ε -nɔɔ'c'c' "yrili ɔ 'ke 'wa nyu 'mn̄u -kɔ 'le
'c' -tita -Lago 'mn̄u 'ke 'c' tu'a nyu 'wee wɔn̄-zi.

XXVI A -gblee, -lebhõctu'a nyɔ -ke 'mutikukue
ɔ-ɔ 'ye'a wɔn̄lbha mu, 'inne 'mo-o 'memee.

XXVII A 'ye li-ɔ, 'ka-a ε 'cn̄i-ε'ε 'le -Lagobogu 'li
see na, ɔ -zi'e-e li 'wee wɔn̄ 'le ɔ 'ye i 'c' "yu -
jeyi "nyi. -Bho wlu 'mne 'le na: «Li 'wee» -Lago
-zi'e wɔn̄ 'le ɔ 'ye i ɔ -jeyi "nyi, -Lago nu'a -kaa,
ɔc'c'b'dε 'wlu'o 'bho-ε. 'C' "yu -see ɔ "kpi -ni
yi, -ekedimaa, 'inno -zi'e li 'wee wɔn̄ 'le ɔ 'ye i ɔ
-jeyi "nyi.

XXVIII -Bho ɔ nu -kaa, "lemnii ɔ "yu'a "bhuo-o
'yi-e 'zɔ 'bho 'c' -tita 'mn̄u'c' wɔnyi 'le ɔ 'ke li'a
kle'ε -kɔkɔc'c' nya -kɔ.

XXIX A -gblee, 'lotu'a "nynuu-a, -bho 'memu -see
'ki glu -so yi a, nyu-υ *batizee-ε'ε 'wa 'bi 'mu,
leedi υn-υ nu'o -kaa'a?

XXX 'Le, -bho 'memu -see 'ki glu -so yi 'le, leelε
'bhle'e 'nyni 'le -abu-υ ni'e 'kle -ke 'memee'ε wɔn̄
'mu -zɔc'c'?

XXXI A 'ye li-ɔ, 'lotu'a "nynuu-a, zɔ"o zɔ 'in-
ı "tafle-ε 'memee. -Ziadı mo'o. -Ka 'in-ı wa'a
'bete a'ba dı, -ka abu-e -abu wa'a 'bete 'le 'in -
ke a bhete'a gbo 'le -a -ke -a'ba -Koyi Zezii Kliisi
"sisri'a "yi a, -ka ε "du'a -ziadı, 'ka-a εbe 'mne
"du'o -ziadı -lrεε.

XXXII A -gblee, 'nɔɔgbe Efεεzıgwıč 'mu, nyu'a -
dadudu "du-o 'inmu 'kle tenyi 'le υn -see 'inmu le
"yi -za. -Bho ε "du 'ki 'km̄u 'mu'a 'nyniwluee'ε
dı, 'le, -bho nyu -see 'ki glu -so yi 'le 'memu'a
"klumu 'le, leelε -ke dı 'in 'ke 'tɔ -kaa sia'a? -Bho

ε -nɪ 'kɪ -kaa a, "nna nyʊ 'wee-e po'a a, ε -nmɔ 'ko-o "yrili 'ɪn 'ke ε po na:

-Za nymɔ 'gwlv, li lɛ"o lɛ, 'na nmɔ"o nmɔ. -Bho 'mɛmɛs yi a, lɪ 'wee -gwɛ'ɛ 'tɔ-o "yi.

XXXIII 'In-ɪ 'tmvʊ'o amv-ɛ, 'bho 'ɛ lɛtu'a damv, a'ba "maa a'ba "bhi dɪ "yrili -le! -Ka "nna -lue 'lɛ'ɛ, -ziadı mo'o. Ε na: -Bho -ɪn -ke "nyinynikpli'a nuyi -ka na, -a 'kpa-a "nyinynidı gbo.

XXXIV 'Ε dɪ, a 'srɛɛ a'ba 'gwlvtiposu "yi! A 'bhɔ "nyinynidı'a nʊnvdı! A 'ye li-ɔ, -ka a'ba 'klumv'a nyvtɔlv se'a -bhla -Lagɔ yibo ke, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'na li. Dındı mo'o. 'In-ɪ zɪ 'ɪ 'mv-ɛ 'le ɪ 'ke amv dɪn 'yi 'lbhaa.

Kulre 'mɛmu-ɔ 'ye'a li'btle mv, 'le vñ 'ke glu
-sɔ

XXXV A -gblee, nyɔ 'bhɛɛ'ɔ ɔ ke na: -Lagɔ-ɔ 'ye-e 'mɛmu glu -za -mv, nʊ, koo ma'a? 'Le, -bho vñ -sɔ glu 'le, ku'a yɛɛ vñ 'ke li'btle'a?

XXXVI A 'ye li-ɔ, 'le nyɔ 'ke -kaa tidede a, 'ɔ nyɛtu'a -naagi se "yi-die! -Inmɔ 'lɛ'ɛ -kaa, popo 'gwlvti! Lɪ'a 'yɔ -a po'a a, ɪ 'mɛ -kpıun-ɔ, 'le ɪ-ɪ mɛ'ɔ.

XXXVII 'Le -ɪn 'ke lɪyɔ po, -bho ε "du -kɔbv o, 'le ε 'ke le -lrɛɛ "du o, 'ya 'yɔkpıan 'mni, 'ɪnni -a po'o glu. Ε -se -kɔni -ko.

XXXVIII -Bho -mnccɔ po 'ya 'yɔ 'mni glu a, -Lagɔ'ɔ 'bhuo-o nʊ'o lbhv, 'le ɪ-ɪ mɛ'ɔ, ɪ-ɪ 'bhɛ'ɛ "yi. -Ka -Lagɔ 'bɔ'ɔ ti, 'ka-a 'ya -kɔni-i -nɪ'ɔ. Le"o le nyunyɔ-ɔ lo'a a, ɪ -nɪ'e-e 'ya "bhi'a ga "yi. I se gvgɔ.

XXXIX 'Le -Lagɔ'ɔ tiyalı -lrıu'a bo 'li, a'ba "bhi popo 'gwlvti! A -gblee, nmi 'wee se gvgɔ.

Nyunyɔnmi -n̩'e-e 'ɛ -ka, -yɪ 'ma-a n̩mi, ı 'bhle-e 'ya n̩'ɛ -ka, 'le n̩kpɪ 'bhle'e 'ya n̩mi'a ka, 'le zmi 'bhle'e 'ya zienyi'a ka -lr̩ɛɛ.

XL A popo 'gwłv̩ti -lr̩ɛɛ! Yaku "yi'a l̩-ı wlan'a a, ı -n̩'e-e 'ya -ka 'le -daa 'bhlv̩kpa "kpi'a n̩ -n̩'e 'ya ka, 'le yaku "yi'a n̩'a "yrilinmɔɛ -ke -daa 'bhlv̩kpa "kpi'a n̩'a n̩ se gugɔ.

XLI A -gbv̩ yaku "yi'a l̩ ya! 'Yrv̩a -vlavlan -n̩'e-e 'ɛ -ka, 'cv̩ 'bhle-e 'ɛ n̩'ɛ -ka, 'le 'cv̩dri 'bhle'e 'ya n̩'a ka, 'cv̩dri'a "bhi'a "klumb'a "bhuo'a -vlavlan se gugɔ 'le ı -n̩'e 'ya ga "yi -lue -lue.

XLII A -gblee, 'mɛm̩v̩ 'ye'a glu -sɔ mu a, 'ka-a ε-ε 'ye 'mu-n̩ mu 'bho 'wa damu -lr̩ɛɛ. -Bho nyɔ 'mɛ 'le v̩n 'ke ɔ tinmaze a, ɔ "ku-u 'zɔn-o'o. -Bho -Lagɔ 'ke ɔ glu -za a, ku -ye'ɛ 'mɛ 'le -ε -see'a 'zɔn yi a, 'inne ɔ-ɔ 'bhle'e li 'le ɔ-ɔ zo ɔ glu.

XLIII A'ba "bhi yibo'o-o "ku se "yigbeyi t̩nmɔ, 'le ɔ 'ke 'mutikukue 'mu-v'bhl̩e. 'Bho 'ɔ glusɔnamu a, ɔ-ɔ 'n̩mɔ-ɔ "yrili tenyi 'le ɔ-ɔ 'bhle'e 'kpi 'mu.

XLIV Nyunyɔ'ɔ *'bhlv̩ku v̩n-v nmaze'e ti. -Bho ɔ 'ke glu -sɔ ɔ, -Lagɔ-ɔ "nyi -ɔ kulre -ye'ɛ 'mɛ. A 'ye li-ɔ, 'bhlv̩ku -a 'bhle'e li 'tɔ, 'kla -ko? 'Inne tɔ'ɔ -amu na -a 'ye-e "kɔgwleku li 'bhle -mu -lr̩ɛɛ.

XLV 'Inne 'bhle'e 'nyni'a d̩i ε 'cn̩i-ɛ'ɛ 'le -Lagobɔgv̩ 'li see, na: *Adaa 'ma-a -antanyinunyɔ, -Lagɔ -yɔ 'ɔ ti a, ɔ 'po -ɔ tiniffe 'mu 'le ɔ 'ye ti-n̩i. A -gblee, *Zezii *Kliisi -mnɔɔ, 'inne 'in-ı 'la'a Gbɔmubhɔɔadaa. ɔ-ɔ 'mo-o -zuzu 'le ɔ-ɔ "nyi'e nyɔ "kɔgwletinie.

XLVI A 'ye li-ɔ, -ye 'ma-a -a'ba "kɔgwleku, ε -se 'inne 'ke nya -kɔ -ko. 'Bhlv̩ku -a 'bhle'e li -tanyi

'le "kɔgwlenε-ε 'ye gbo 'mu 'bhɔc mu.

XLVII A -gblee, 'bhlv -Lago "luo'o 'mu o 'ye Adaa ma, 'kmv 'mu'a nyɔ o "du'o. Zezii Kliisi - mnɔc 'wlu-o -Lago gbo 'le yaku 'li.

XLVIII 'Ka-a ε -nι'e 'mu'a dı a, nyv-v 'bhle'a -bhla 'wa 'bhlvku li, vñ -ke Adaa gvgɔ'o, 'le, nyv -yv 'ye'a 'le yaku 'li -nι mu, vbu -ke Zezii Kliisi-ı 'ye gvgɔ mu.

XLIX Kun, -ziadi mo'o. 'Traamu 'tɔ o, -a -ke 'bhlvku'a libhleyi Adaa gvgɔ'o. -Bho 'wla, Zezii Kliisi 'wlu'a -Lago gbo 'le yaku 'li, -a -ke o-ɔ 'ye-e gvgɔ -mu -lrεε.

L 'Ka-a ε -nι'e 'mu'a dı a, 'lotv'a "nynuu-a, 'in-ı 'tmvv'o amv-ε, nyv-v 'bhle'a -bhla 'wa 'bhlvku li, -da -Lago-ɔ 'ye'a li 'wee -kɔ -nι mu a, 'wa nyvtu - see 'le yaku 'li -nι yi. A 'ye li-ɔ, 'memeku se 'bheε ε -ke "kɔgwleku 'ke gbobhete 'le i 'ke -dalue -nι.

LI A -gblee, "kɔgwleku 'mne'ε "kpi'a "sra 'in 'ke amv 'tmvv. 'inne 'ka-a: -Ka -a -die'a 'mu, -a -see -kaa 'me yi 'wee. ε -nι'a -kaa 'mu a, -a'ba 'wee'a 'bhlvku-u 'ye-e "yizizia -mu 'le -a 'ke "kɔgwleku li'bhe.

LII 'Bho 'kmv'a "yitiinamv, -da legle-ε 'ye'a -wlu -nι mu, 'bho-o ε-ε 'ye -nv-ε -nι mu, 'le, -ka "ni-i 'wla'a "yri ya a, 'ka-a 'ε letu 'ke zi -dra! A 'ye li-ɔ, legle-ε 'ye-e -wlu -mu, 'le Zezii'a nyv-v 'me'ε 'ke glu -so. -Bho vñ -ka glu-u so o, "kɔgwleku vñ -v 'ye li'bhe mu. 'Le -a-bv Zezii'a nyv-v -nι'a ti, -a'ba ku 'ke "kɔgwleku 'mu-yi.

LIII 'Ka-a ε -nι'e 'mu -ziaka'a dı a, -a'ba "kɔgwleku 'ke 'bho 'bhlvku'a 'bi 'mu -zi.

LIV A 'ye li-ɔ, -bho -a'ba 'bhlvku -yi "kɔgwleku 'mu a, "lemnii -Lago'ɔ wlu'a 'digbi 'so-ɔ 'cnı-ε'ε

'le 'c "bəgəv 'li'a "yri'a 'bı-ı 'wlu-o'o. Wlu 'mnı na:
-Lago -za'a-a 'məməe ti "fia 'wee. Ε se 'tə
'mətikukue 'mə'bhle.

LV Ε se 'tə wənkuə 'bhle 'bho nyunyu "kpi, 'le ε
'ke v 'lbha.

LVI A -glee, 'lotv'a "nyuuu-a, 'traamv -bhla a,
'məməe 'ku-o wən 'le ε-ε 'lbha'a nyv, -ekedımaa,
vn-v 'nv-o "nyinynidi 'bho -Lago'c "yigbeyi, 'le
"nyinynidi 'bhle'e wənkuə 'bho nyunyu "kpi, -
ekedımaa, -ka vn-v nv 'i, *-Lago'c gba-a tə 'nv-v
'na 'le vn se 'bhəe vn 'ke 'ya nvnua'a dı 'bho vn
'ke 'c gba 'mnı "yi-kpvn.

LVII 'Ka-a i -ni'e 'mə'a dı a, -a 'bhəe -Lago'c
"nyvı "yi! 'Innɔ lbho'o -a'ba -Koyi Zezii Kliisi 'nɔɔ
'kmv 'mə 'le c 'ye 'mə -a'ba "nyinynidi 'mnı'a dı.
'Le c 'mə -a lu 'ni tu wən 'mə.

LVIII 'Ka-a i -ni'e 'mə 'wee'a dı a, dıkmalotv'a
"nyuuu-a, a -de 'le a'ba -Lago'c "gwlidee 'li ti!
'Ε -sc -deni 'mə -le! A po 'le 'kpi tenyi, -a'ba -
Koyi Zezii'a lbhv a-a nv'a a, 'le a 'ke ε "lru-mu
-ni "kɔmu, -ekedımaa, a'ba "bhi yibo'o-o, a -ke c
"sisri'e-e "yi'a dı, lbhv a-a nv'a -laa, ε -see "nukɔ
'wla yi.

XVI

*'Jeməni vn 'ka Zideebhlvkpa "kpi'a 'lotv'a
"nyuuu -kpa -ni*

I 'Lotv'a "nyuuu-a, *Zezii'a nyv-v -ni'a
Zideebhlvkpa "kpi "pvən-a 'lbha'a a, 'jəməni
a 'kv v -kpa -ni a, 'ya dı 'in 'ke 'tə amv -bodı
'mə-za. -Yε 'ma-a 'ya "kpidı a, -a'ba -Koyi Zezii'a
-glıgbı-ı -ni'a 'nɔɔ Galasiibhlvkpa "kpi, -ka 'in
'lε'ε vn 'ke nv a, a nv -kaa -lrəe! 'Inne 'mo-o,

II 'le a'ba "klumu'a nyc'o nyc, zo -ke ti -a fɔ n'u'a li, -a bvbɔ'c -a'ba -Kɔyi 'mnɔ c, -ka c 'bhεs'ɛ kwa li, c "du -kaa 'c ne -nalo, 'le c 'ke i 'bho tide. Nyɔ'c -fuo 'an yiyia-c 'le c 'ke mɔni 'mnı "du -le!

III -Bho 'mna yi 'le a, le a 'ka nv, 'inne 'mo-o, nyv a'ba "bhi -gwε'ɛ "kpi, a 'ke v 'bho "du, 'le a 'ke v 'jɛmɔni 'mnı -jeyi "nyı. -Bho 'in "du v "bɔgv "kpi 'le vn 'ke i -jeyi kpa 'le Zelizaleɛmə.

IV 'Le, -bho ε "sri 'an "bhuo "yi a, "lemnı, 'in 'bhεs'o 'in -ke vn 'ke mu 'nı-ε.

'Pɔlv 'tri-e dı ti c 'ke i nv

V 'Lotv'a "nynuu-a, 'in-i 'ye-e Masedvanıbhlučpa "kpi -mu -mu 'le 'in 'ke ε "kpi ce. 'Ka-a dı -nıı -nı'e 'mu'a dı a, 'in -see 'le -gwle yi. -Bho 'in ce ε "kpi-c, 'le 'in 'ke 'le amv gbo nyni.

VI -Bheje, -bho 'in nyni 'bho amv gbo a, 'in-i 'ye-e 'bho -gwle -mu 'le -vvvɔ'ca Cf 16 6 'Le 'wa 'bhlučpa "kpi, -bho -sın -ka ti-iyi a, nyc'c -na 'le -blabla.

VII A -gblee, bhv -yεε 'in 'bhle'a -laa kwa, 'in -see 'ybha 'in 'ke amv zikabhi ya 'ye -nı. -Bho ε "du -a'ba -Kɔyi'a 'gwlvdı 'le c 'ke ε c, 'lemnı, 'in-i 'zi-e 'bho amv gbo 'wı.

VIII ε -nı'a -kaa 'mu a, 'in 'bɔ-c ti 'in 'ke -bhla -dagbε Efɛɛzıgwlɔ 'mu ti-de 'le *Patıkötı'a gɔ 'ke nyni.

IX -Ekedımaa, 'in -bodi -Lagɔ'c lbhv'a -jolv -fɔ-c-c "yiti vao! 'Le, nyv-v'a 'wɔɔn ne tukutuku, vn -die'e "yi.

X 'Lotv'a "nynuu-a, -bho Timotee yi 'le amv gbo a, a kpvn c -gli 'le 'bvbva 'ke c 'lbha. C-c 'nu-o -a'ba -Kɔyi'a lbhv, 'mna-a'a ka -lrεε.

XI Nyɔ'c'-bhla -nì nò "yri 'ɔ "dana'a kamu -le!
-Bho ɔ -ka 'nɔɔ'n gbo le-e yi a, a -kpa nɔ, a 'ke ɔ
-jeyi -ya 'le -pɔlv'a bhlubhlua 'mu! 'In -ke 'nɔɔ'c'
'lotu'a "nynuu -lrvvv-u fuo 'nɔɔ-ɔ wɔn.

XII -A'ba 'lotu'a "yu Apolɔsɪ -mnɔɔ -bodi a, 'n
'po -ɔ 'kpa "yi -popo 'le ɔ -ke 'lotu'a "nynuu -lrvvv
'ke 'le amu gbo yi. ɔ-ɔ 'ye ε nu mu 'nì-ε. ε -se
'traamu -ko. -Da su-v 'ye 'ɔ li-nyni -nì mu, 'bho-o
ɔ 'ke ε -nu -nì.

"Lruyijrawlu

XIII 'Lotu'a "nynuu-a, 'nì-ı 'tmvvv'o amu-ε, a yaa
'muti, 'le a 'ke 'le a'ba -Lago'ɔ "gwlidεε 'li ti-de!
A kuku 'muti 'le a 'ke 'kpi "yi'bhlε.

XIV Lε "o le a-a nu'a a, a nu ε a -bonyunu -bodi
'le dìkmεε 'mu.

XV 'Lotu'a "nynuu-a, -ka Sitifani -ke 'ɔ
'bhlegbo'a nyv-v 'kpa'a 'bho -Lago'ɔ -jeyi -tanyi
'bho Akayibhlukpa "kpi, 'le vñ 'ye'a 'bho Zezii'a
nyvkalbhu "yi 'kpa, a yibo'o-o 'na. 'ε dì 'nì-ı
po'o amu 'kpa "yi,

XVI a 'yɔɔ -nì 'wa -kaabonyu kwa 'le vñ 'ke amu
-jolu gbo po! 'Le nyɔ"o nyɔ-ɔ -ke vñ -plε'ε lbhv
'mne 'mu, ɔ-ɔ nu 'ε, 'bho ɔ -bodi a nu -kaa -lrεε!

XVII A -gblee, Sitifani 'mno-e Fotunatusi -ke
Akayikusi, -ka vñ yi'a 'nɔɔ'n gbo, 'ε 'bvbua-a
'lbha'a 'inmu. -Da a-bee se'a 'bho -nì, -bho 'nì -
gbv nu ya, 'mna na a'ba 'wee -nì 'e 'bho 'an "troli.

XVIII A 'ye li-ɔ, -ka a lbho 'v, vñ 'ye'a 'inmu gbo
yi, -ka ε -bhlua'a a'ba -pɔlv, 'ka-a vñ -bhlua'a
'mna-a'a ne -lrεε. A yibo -kaabonyu'a -bhaka!

XIX 'Lotu'a "nynuu-a, *Zezii'a -glıgbıwɔnyi'a
nyv-v -nì 'a 'nɔɔ' Aziibhlukpa "kpi na v-bv 'ye'e
amu! *Akilaa-e *Plisili -ke Zezii'a -glıgbawɔnyi'a

nyu-υ -ke υn-υ 'gbuu'a 'bho 'wa "bhlibhlegbo
"lru, 'wa 'wee na, υ-bu 'ye'e amu -yeyeye 'le -a'ba
-Köyi 'məc'c 'nyu 'mu!

XX 'Nəc'c 'lotu'a "nyuuu -lruu na υ-bu 'ye'e
amu! -Bho a 'wən -a'ba 'yewlu -nu 'bə c, a
gbıgble 'wee 'le a 'ke 'yüye 'le dıkıkməs 'mu!

XXI 'Lotu'a "nyuuu-a, 'inməc 'ye'e amu "bhalrəs!
'An 'yewlu -nəs, 'inməc 'Pəlu'a "bhuo'a 'cnıyri
mo'o.

XXII 'In-i 'tmuu'o amu-ε -lreε, -bho nyə se -a'ba
-Köyi Zezii *Kliisi'a dıkıkməs 'mu'bhe a, 'bho -
Lago'c 'ce c -po'a 'c nyətu kwa, c -see 'bho 'ε 'zə
səkə yi, 'le c -ke c 'ke "yicice "kogwləka. Wlu -ye
'in-i kəc 'bho a, 'in na: -A'ba -Köyi Zezii, yi le!

XXIII C -wunna amu "niti!

XXIV A-bu 'c nyu'a klə, 'an -polu 'kpən-o amu ti
'wee, -ekedımaa, -a'ba klə -ke c "sisri'e-e "yi.

-YBHEYBHETITELRE

**Nyabwa: -YBHEYBHETITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9